

KANSAINVÄLINEN TILANNE JA KOMINTERNIN TEHTÄVÄT

*Alustus Kominternin Toimeenpanevan
Komitean X täysistunnossa
3. heinäkuuta 1929*

I. NYKYKAUDEN TALOUDELLISISTA RISTIRIIDOISTA

Työjärjestyksen ensimmäisen kysymyksen alustus meidän on pitänyt jakaa kahtia. Minun on valaistava nykykauden luonteeseen liittyviä yleisiä kysymyksiä; toveri Manuilski tulee puhumaan eri kommunistipuolueitten taktiikasta ja tehtävistä. Minun tehtäviini ei kuulu analysoida uudestaan maailman taloudellista ja poliittista tilannetta. Siihen ei ole mitään aihetta, koska VI maailmankongressin päätöslauselmiin sisältyvä analyysi ei kaipaa tarkistusta. Tehtäväni on paljon vaatimattomampi, nimittäin valaista tuon analyysin eräitä oleellisia kohtia ja yleistä strategista linjaamme VI maailmankongressin jälkeisten tapahtumien valossa.

Kapitalismin taloudellisen edistyksen yliarviointia vastaan

Lähtiessäni arvioimaan nykykautta minun on heti alkuun noustava erästä oikeistolaisten virhettä vastaan, joka mielestäni merkitsee suurta periaatteellista poikkeamaa, vaikka ilmeneekin toisinaan melko »viattomassa» muodossa. Tarkoiton nykyaikaisen kapitalismin tuotannollis-tekni- nisen kehityksen yliarviointia, varsinkin nykyisenä ajan- jaksona. Te tiedätte, että tuota kehitystä ovat yliarvioineet muun muassa saksalaiset sovittelijat (Evertin ym. memorandum), ja Amerikan puolueen KK:n enemmistö (Lovestone, Pepper) on esittänyt sen erittäin selvästi viimeksi pidetylle

Amerikan puolueen edustajakokoukselle esittämässään teesiluonnoksessa. Tässä luonnoksessa puhutaan jopa »toisesta teollisesta vallankumouksesta», mikä muka olisi Amerikassa tapahtumassa — sanonta, jota Lontoon »Times» käytti julkaisemassaan kirjoituksessa kesällä 1928, vähää ennen VI kongressiamme. Tässä ilmenee tendenssi arvioida mikä tahansa uusi tekninen keksintö askeleeksi eteenpäin taloudellisen edistyksen tiellä ja jättää huomioonottamatta yleensä kapitalismille ja varsinkin monopolistiselle kapitalismille luonteenomaiset taloudelliset *äärirajat*, tuotannon jatkuvaa teknistä kehitystä *pidättävät tekijät*.

Mielestäni tuo tendenssi johtaa marxismin perusteiden revidointiin ja siksi tovereidemme on valmistauduttava hyvin taisteluun tätä poikkeamaa vastaan.

Mikä on meidän yleinen, ratkaiseva kriteerimme arvioidessamme kapitalismin oloissa tapahtuvaa taloudellista edistystä? Ei jokaisella teknisellä keksinnöllä ole sinänsä yhteiskuntataloudellista arvoa. On suuriakin teknisiä keksintöjä, joilla ei kuitenkaan ole erikoista taloudellista arvoa heti tai ei yleensä sitä ole. Ratkaisevana taloudellisena kriteerinä voi meistä olla vain *työn tuottavuuden kehitys*. Ei jokainen tekninen parannus, niin suuri ja arvokas kuin se lieneekin, sovi yhteen pääoman kasautumisintressien kanssa, varsinkaan monopolistisen kapitalismin vaiheessa.

Voidaanko sivuuttaa tämä tosiasia? Onhan monopolistisen kapitalismin synnystä asti olemassa yleisesti tunnettu ristiriita yhtäältä tuotannon jatkuvan kehityksen teknisten mahdollisuuksien ja toisaalta monopolistisen kapitalismin voitonsaanti-intressien välillä. Jo Marx korosti erittäin voimakkaasti tätä ristiriitaa samoin kuin sen kärjistymistendenssiä kapitalistisessa kehitysprosessissa.

Kapitalistisessa maailmassa kehitetään tietysti nykyäänkin laajasti työn tuottavuutta parantamalla teknisesti tuotantovälineitä ja -menetelmiä. Se on tosiasia. Mutta rinnan sen kanssa vaikuttaa myös toinen tendenssi, pysähdystendenssi, tuotantovoimien kehityksen pidättämistendenssi. Se on myös tosiasia. Eihän saa sentään noin vain unohtaa kaikkea sitä, mitä Lenin on kirjoittanut viimeksi mainitusta tosiasiasta, monopolistisen kapitalismin loismaisuudesta ja mätänemisestä, pysähdystendenssistä, koroillaaneläjävaltion asemaan siirtymisestä jne. Luen Leniniltä erään tätä kysymystä koskevan kohdan:

»Mikäli saatetaan voimaan, vaikkapa väliaikaisesti, mo-

nopolihinnat sikäli katoavat tietyissä määrin tekniseen ja niin muodoin kaikkeen muuhunkin edistykseen ja eteenpäinmenoon kannustavat vaikuttimet; sikäli ilmaantuu edelleen *taloudellinen* mahdollisuus teknisen edistyksen keinotekoiseen pidättämiseen.»

Tässä yhteydessä Lenin viittaa esimerkin vuoksi amerikkalaisen Owensin keksintöön, joka toi parannusta pullotuotantoon. Saksalaiset pullotehtailijat ostivat tuon keksinnön estäkseen sen käyttämisen. Viime vuonna ilmoitettiin sanomalehdissä, että keksintö on vasta nyt otettu käytäntöön. Samassa kirjassa (»Imperialismi kapitalismin korkeimpana vaiheena». — *Toim.*) Lenin kirjoittaa:

»Tuotantokustannusten supistamisen ja voittojen suurentamisen mahdollisuus teknisten parannusten avulla vaikuttaa tietenkin uudistusten hyväksi. Mutta monopolille ominainen pysähdys- ja mätänemistendenssi vaikuttaa puolestaan edelleenkin ja pääsee eri teollisuusaloilla ja eri maissa aika ajoin voitolle.»

Niin kuin tämä muka ei enää vastaisikaan kapitalistista todellisuutta?! Ei tarvitse muuta kuin asettaa kysymys selvästi, niin heti käy ilmeiseksi, että kaikki tuo on nyt vielä suuremmassa määrin totta kuin ennen. Huolimatta meidän päivinämmä tosiaankin tapahtuvasta yhteiskunnan tuotantokoneiston teknisestä kehityksestä — mikä on toisinaan sangan huomattavaa — nykyään on ilmeisempää kuin koskaan ennen, että yhteiskunnan tuotantovoimien luonnollinen pyrkimys jatkuvaan kasvuun on monta kertaa suurempi kuin ne mahdollisuudet, jotka ovat olemassa kapitalististen tuotantosuhteiden puitteissa, ja että kapitalistinen tuotantotapa ei enää voi antaa riittävästi tilaa työn tuottavuuden kohoamiselle tieteellis-teknisiä edellytyksiä ja mahdollisuuksia täysin vastaavasti.

Teknisten keksintöjen soveltamisessa käytäntöön meidän aikanamme on saavutettu tosiaan loistavaa menestystä ainoastaan yhdellä tuotantoalalla; ei tuotantovälineiden eikä kulutustarvikkeiden tuotannossa, vaan hävitysvälineiden tuotannossa, sotatekniikan alalla. Niinpä esimerkiksi on tunnettua, että huomattava osa kemiallista teollisuutta saa nykyään kiittää kasvustaan imperialististen hallitusten tukea, jota nämä ovat antaneet sotilaallisia päämääriä silmälläpitäen. Samoin on asianlaita siviili-ilmailunkin suhteen. Tarvitsee vain palauttaa mieleen, missä määrin kapitalistisessa maailmassa tekninen edistys jää kaikilla yhteis-

kunnallisesti hyödyllisen tuotannon aloilla todella jälkeen sotatekniikan voittokulusta, saadaksean objektiivisen kuvan kapitalistisesta kehityksestä ja menettääkseen kerta kaikkiaan halun ylistää sitä roolia, mikä nykyisellä kapitalismilla on yhteiskunnan tuotantovoimien muka rajattomassa kehittämisessä.

Kapitalistisesta järkiperaistamisestä

Todisteeksi tätä katsantokantaa vastaan vedotaan kapitalistiseen järkiperaistamiseen. Eikö sitten tuo laaja tuotannon uudestijärjestely, joka sulkee piiriinsä kokonaisia tuotantoaloja ja muutamissa teollisesti korkealle kehittyneissä maissa, kuten esimerkiksi Saksassa ja Yhdysvalloissa, käsittää miltei kaikki tärkeät alat — eikö se tosiaankin puhu meitä vastaan?

Ei lainkaan. Meidän on vain tarkoin tehtävä itsellemme selväksi, mitä kapitalistinen järkiperaistaminen tosiasiaassa on.

Tätä kysymystä käsitelimme jo Kominternin TpK:n VII täysistunnossa, mutta nähdäkseni aikaisempia määritelmämme on nyt täydennettävä ja täsmennettävä. Itse kapitalistit ja porvarilliset tutkijat laskevat tietenkin järkiperaistamiseen kuuluvaksi myös jos jonkinlaiset tuotannon ja jaon uudestijärjestelymenetelmät, kunhan ne vain antavat voittoa, esimerkiksi kaikkinaisen kaupallisten välittäjien poiston, miltei minkälaisen tahansa pysyvän pääoman säästön, tuotannon kaikkinaisen tyypityksen, normalisoinnin, standardisoinnin jne. Mutta kaikki tuo kuuluu kategorioihin, jotka jo kauan on tunnettu toisilla, niiden olemusta paremmin vastaavilla nimillä. Kapitalistinen järkiperaistaminen on sanan varsinaisessa mielessä *työprosessin* uudestijärjestelyä tietyn systeemin pohjalta, sen selvänä perustavoitteena on työvoiman riiston tehostaminen.

Järkiperaistamisajatus nousi alunperin esiin niin sanotun työn tieteellisen järjestelyn yhteydessä. Tämä ajatus toteutui kun otettiin laajamittaisesti käytäntöön *liukutyöjärjestelmä* (jossain määrin muunnettuna kaivoksissa, rakennusteollisuudessa, konttoreissa ym.).

VII täysistunnossa vastustimme kapitalistista valejärkiperaistamista. Riveissämme ei silloin kuitenkaan vielä ollut täyttä selvyyttä ja yksimielisyyttä siitä, voimmeko me tin-

kimättä vastustaa kapitalistista järkipäristämistä vai pitääkö meidän taistella vain sen »seurauksia» vastaan ja muissa tapauksissa noudattaa jonkinlaista puolueettomuutta siihen nähden. Saksalaisilla tovereilla oli oikea vaisto, he huomasivat jo ennakolta, että kapitalistinen järkipäristäminen tietää työläisten aseman hirvittävästä huononemista, minkä tähden he vastustivatkin kaikenlaista puolueetonta asennoitumista tässä kysymyksessä. Mutta keskusteluissa tuli silloin ilmi toinen katsantokanta, jossa kapitalistista järkipäristämistä rinnastettiin yleensä tuotannon tekniseen kehitykseen. Osoitettiin, että kapitalistisessa järkipäristämisessä on *kaksi puolta*, tekninen ja sosiaalinen, jotka tosin ovat erottamattomasti sidottuja toisiinsa. Se oli kuitenkin hyvin epätarkka määritelmä. Asia ei tule yhtään selvemmäksi siitä, että jätämme huomioonottamatta kapitalistisen järkipäristämisen *spesifiset* erikoisuudet ja sanomme: kapitalistinen järkipäristäminen on taloudellista edistystä, mutta työläisille se tuottaa vahingollisia seurauksia. Kapitalismin vallitessa millä tahansa uusien koneiden käytäntöön otolla on vahingollinen »sosiaalinen» puolensa. Mutta tässä tapauksessa tuo »sosiaalinen puoli» onkin itse asian ydin.

Kapitalistinen järkipäristäminen saattaa aiheuttaa mekaanisia parannuksia — ja useimmiten niin tosiasiaa käykin — mutta saattaa olla aiheuttamattakin niitä. Kapitalistisen järkipäristämisen oleellisin jatkuva piirre on kuitenkin *työn voimaperäistäminen*. Työn voimaperäistämiseksi otetaan käytäntöön liukutyö, on mahdollista (joskaan ei aina), että uusitaan myös vastaavasti työkalusto jne.

Kapitalistinen järkipäristäminen merkitsee siis sanan varsinaisessa mielessä *puserusta*, jonka tarkoituksena on *jokaisen yksityisen työläisen työn mahdollisimman suuri voimaperäistäminen järjestämällä uudelleen työprosessi liukutyöjärjestelmän tai periaatteessa samankaltaiseen järjestelmään pohjautuvan automaattisen hoputusjärjestelmän mukaisesti ja valvomalla työn voimaperäisyyttä*.

Tämän ja ylempänä mainitun määritelmän välinen ero on näennäisesti vähäpätöinen, mutta itse asiassa se on sangen suuri. Se käy selväksi, kun asetetaan seuraava kysymys: onko kapitalistinen järkipäristäminen olemukseltaan työn tuottavuuden kohottamista? Aikaisemman määritelmän mukaan on, nykyisen ei.

Marxin määritelmän mukaan työn tuottavuuden kohottaminen on sitä, että kehitetään työläisen kykyä »tuottaa samalla työn käytöllä samassa ajassa enemmän». Tämä saavutetaan pääasiassa parantamalla tuotantovälineitä. Työn voimaperäistäminen vuorostaan merkitsee: suurempaa työn kulutusta samassa aikayksikössä, voimakkaampaa työvoiman jännitystä, työpäivän jokaisen huokosen tiukempaa täyttämistä, so. työn kondensointia, työajan tiivistämistä eli Marxin sanoja käyttäen, »suuremman työ määrän kokoonpusertamista määräraikaan».

Kysymys on siis kahdesta eri asiasta. Yrittäjän kannalta kummankin tuloksena on yhden työläisen tiettyinä aikana tuottamien tavaroiden määrän suureneminen. Uusien koneiden käytäntöönoton aiheuttamaa työn tuottavuuden kohoamista seuraa yleensä työn voimaperäisyyden kohoaminen. Työn voimaperäisyys voi kuitenkin kasvaa myös ilman työn tuottavuuden kasvua, ilman työvälineiden teknistä parantamista. Kapitalistiseen järkiperäistämiseen liittyy eräs sinänsä edistyksellinen seikka: työläisen tarpeettomien liikkeiden poistaminen työprosessista eli kuten Marx sanoo työvoiman tuottamattoman kulutuksen vähentäminen. Työn tavattomaan voimaperäistämiseen verrattuna tällä seikalla on tietenkin toisarvoinen merkitys, paljon suurempi merkitys on sillä tosiasialla, että kapitalistisessa järkiperäistämisprosessissa kone ja ennen kaikkea työkone kehittyy teknisesti tiettyyn *perussuuntaan* — liukutyöjärjestelmän soveltamisen suuntaan, mikä vuorostaan luo edellytykset yhä suuremmalle työn voimaperäistämiselle ja sen automaattiselle valvonnalle. Työn voimaperäistyminen on aina ennenkin ollut teknistä edistystä myötäilevä ilmiö, mutta nykyään siitä on tullut työvälineiden teknisen parantamisen välitön ja *tärkein päämäärä*.

Voiko meillä tässä kysymyksessä olla puhetta jostain puolueettomuusasenteesta? Ei tietenkään. VII täysistunto ei asettanutkaan sille kannalle. Missä olosuhteissa me voisimme olla tietyissä mielessä puolueettomia työprosessin tämääntapaisen uudestijärjestelyn suhteen? Sitä varten pitäisi olla olemassa ainakin seuraavat ennakkoehdot: 1) että työvoiman kulutuksen korkea intensiteetti korvattaisiin työläisille vastaavasti lyhentämällä työpäivää ja kohottamalla reaalityökorvausta; 2) että voimaperäisyyden kasvu ei ylittäisi sitä paitsi tiettyjä rajoja, jolloin se ei enää ole korvattavissa, jolloin työpäivän lyhenemisestä ja työpalkan ko-

hoamisesta huolimatta ylenpalttinen jännitys vaikuttaa tuhoisasti työläisen terveyteen tai elämän normaalipituuteen ja 3) että korvaamisessa ja työn voimaperäisyyden tarpeen vaatimassa rajoittamisessa otettaisiin erikoisesti huomioon ikäeroavuudet (nuoret ja vanhat työläiset). Noudatetaanko näitä ehtoja kapitalistisessa järkiperäistämässä? Kapitalistisessa maailmassa ei missään. Nämä seikat otetaan huomioon työn järjestelyssä vain Neuvostoliitossa. Ja jos kolmen edellä luetellun ehdon lisäksi on täytetty vielä neljäs — nimittäin se, että työväenluokka itse omistaa tuotantovälineet — niin olemme valmiit sekä suhtautumaan puolueettomasti järkiperäistämiseen että »tekemään sovinnon» sen kanssa. Mutta silloin se ei ole enää kapitalistista järkiperäistämistä.

Työväenluokan elintason aleneminen

Kysymykseen korkean intensiteetin korvaamisesta työpalkan korotuksella kuuluu myös seuraava ongelma. Teesiluonnoksessamme sanotaan, että kapitalistinen järkiperäistäminen »alentaa työväenluokan elintaso». Toveri Varga, joka VI kongressia varten julkaisemassaan kirjasessa (»Kapitalismin laskukauden talous vakautumisen jälkeen»), on pannut oikein merkille työn voimaperäistämismomentin kapitalistisessa järkiperäistämässä ja lisäksi erottanut sen työn tuottavuuden kohottamisesta, vastusti puhemiehistön istunnossa meidän väitettämme, että työväenluokan elintaso alenee kapitalistisen järkiperäistämisen seurauksena. Minusta olisi oikein myös se, jos asianomaisessa kohdassa sanoisimme, että kapitalistinen järkiperäistäminen *huonontaa ehdottomasti työväenluokan asemaa*. Mutta minun nähdäkseni on oikein sekin, mitä sanotaan päätöslauselmaluonnoksessamme. Työväenluokan aseman ehdottomasta huononemisesta voidaan puhua siinäkin tapauksessa, että reaalipalkka nousee, ja nimenomaan siinä mielessä, missä Marx puhuu siitä Pääoman I osassa: »... Samassa määrässä kuin pääoma kasautuu, täytyy työläisen aseman, olipa hänen palkkansa millainen hyvänsä, korkea tai alhainen, huonontua.» Mutta luonnoksessammekin esitettyä sanontaa voidaan puolustaa, jos se ymmärretään oikein, marxilaisesti. Toveri Vargan tätä kohtaa koskevaa ehdotusta ei sen sijaan voida hyväksyä. Hän tahtoi vaihtaa meidän sa-

nontamme sanoihin: kapitalistinen järkipäristäminen »pienentää heidän osaansa (työläisten osaa) omasta tuotteestaan». Kapitalistinen järkipäristäminen johtaa tietenkin siihen, pääoma on aina vaikuttanut niin. Kysymys ei ole siitä, vaan jostain muusta.

Työväenluokan elintasollahan ymmärretään ensinnäkin myös *työttömien* elintaso. Toveri Varga on itse kirjoituksissaan korostanut monesti joukkotyöttömyyden tavattoman suurta merkitystä Yhdysvalloissa ja eräissä muissa maissa. Olisiko hän nyt ehkä unohtanut tuon tärkeän seikan? Toiseksi rohkenen tehdä Vargalle seuraavan kysymyksen: merkitseekö työpalkan alentaminen *työvoiman arvoa alemmaksi* työläisten elintason alenemista vai ei? Luulen, että merkitsee. Siinä mielessä olemme kysymyksen ymmärtäneet ja siten kirjoittaneet. Ja juuri tämä työpalkan aleneminen työvoiman arvoa alemmaksi tapahtuu epäilemättä yleensä kapitalistisen järkipäristämisen seurauksena. Toveri Varga vain yksinkertaisesti samastaa elintason ja »reaalipalkan» sanan ahtaimmassa merkityksessä ja panee pisteen. Olettakaamme, että kapitalistisen järkipäristämisen ansiosta työläisen »reaalipalkka» ei laske, vaan nousee. Tuskin asia on niin, mutta jos se olisikin niin, tokkopa se todistaisi, että työpalkka ei tällöin tosiasiasa laske työvoiman arvoa alemmaksi. Marxin mukaan palkan korotus on tosiasiasa sen alentamista työvoiman arvoa alemmaksi siinä tapauksessa, »jollei työvoiman hinnankorotus riitä korvaamaan sen nopeammaksi tullutta kulumista». Sitä paitsi ei pidä unohtaa, että Marxin mukaan »... työvoiman päivääro on... laskettu työläisen normaalin elinajan keskimääräisen keston ja sitä vastaavan, normaalin ihmisluonnon mukaisen elinaineen vaihtumisen mukaan».

Tämä on otettu huomioon teesiluonnoksesamme. Mutta otetaanko se huomioon kapitalistisessa käytännössä? Ei. Juuri monopolistinen pääoma luo paitsi tavaroiden monopolihinnat myös työn monopolihinnat (päinvastaisessa suunnassa) ja pyrkii työvoiman hinnan alentamiseen sen arvoa alemmaksi. Ylimääräisen voiton anastaminen tätä viimeksi mainittua keinoa käyttäen tapahtuu varsinkin kapitalistisen järkipäristämisen ja työn tavattoman voimapäristämisen kautta.

Toveri Varga sanoo, että Amerikassa on havaittavissa »reaalipalkan» nousutendenssi, mutta kuinka suuresta tai pienestä työpalkan noususta on puhe, sen kysymyksen hän

jättää sivuun. Juuri tuon kysymyksen tutkiminen kuitenkin osoittaisi hänelle, että työläisten elintaso *ei* itse asiassa *kohoa*. Ylempänä mainitussa kirjasessaan hän mm. esittää seuraavan kovin omituisen selityksen:

»Liukutyön aikaansaama työvoiman kulutus on mahdollista vain sillä ehdolla, että ravinto on hyvä ja työpäivä suhteellisen lyhyt, muussa tapauksessa työläinen menehtyy työnsä ääreen. Samoin kuin työjuhtia ruokitaan paremmin raskasta työtä teetettäessä, niin myös ihmisautomaatille, joka on pakotettu työskentelemään ennen kuulumattoman voimaperäisesti, pääoma antaa enemmän ruokaa ja sallii hänen levätä enemmän kuin ennen.»

Tuo ei kuulosta hullummalta, varsinkin kun tov. Varga vetoaa samalla selityksessä Marxiin (!). Mutta sittenkään se ei ole oikein tai parhaassa tapauksessa on oikein vain puoleksi. Oikeata siinä on se, että raskaassa työssä olevia juhtia ruokitaan tavallisesti paremmin. Työläisen onnettomuus on juuri se, ettei hän kapitalismin vallitessa ole yhtä »onnellisessa» asemassa: hänen ruokansa ei lisäännä samassa suhteessa kuin työn raskaus. Mitä tulee Marxilta otettuun sitaattiin, niin tuskinpa se voi vahvistaa tov. Vargan käsitystä työpalkan kohoamisen väistämättömyydestä, sillä mainitussa sitaatissa ei yleensä puhuta palkasta halautua sanaa. Sitä paitsi (mikäli tiedän) on se ainoa kohta Marxilla, joka kaipaa, ei tarkistusta, vaan tiettyä täydentämistä kapitalistisen järkipäistämisen valossa.

Työn huimaava voimaperäistäminen ja joukkotyöttömyyden kasvu

Marx sanoo tässä kohdassa seuraavaa:

»... Työssä, missä ei ole kysymys ohimenevistä kuumentapaisista toimintapuuskista, vaan päivä päivältä uudistuvasta, säännöllisestä yksitoikkoisuudesta, täytyy tulla käännekohta, jossa työpäivän jatkaminen ja työn voimaperäisyyden lisääminen joutuvat ristiriitaan toistensa kanssa, niin että työpäivän jatkaminen tulee mahdolliseksi ainoastaan työn voimaperäisyyttä heikentämällä ja päinvastoin suurempi voimaperäisyys vain työpäivää lyhentämällä.»

Tämä on pohjaltaan oikein vielä nytkin. Se solmukohta, missä työn voimaperäistäminen ja työpäivän pidentäminen

törmäivät yhteen tai sulkevat pois toisensa, on yhä vielä saavutettavissa. Mutta kapitalistisen järkiperaistämisen vaikutuksesta tuo solmukohta on siirtynyt huomattavasti edemmäksi, syvemmälle. Liukutyö määrää työn voimaperäisyysasteen, ja kerran säädetty työtahti ei ole enää riippuvainen työläisen suuremmista tai pienemmistä yksilöllisistä kyvyistä. Joko työläinen voi seurata tätä tahtia tai ei voi. Jos voi, hänen pitää työskennellä tarkasti säädettyyn tahtiin; ellei voi, niin silloin pois jaloista! Silloin hän ei enää kelpaa työläiseksi siihen laitokseen, vaan hän on pelkkä ruumis, jonka tilalle otetaan uusi työvoima. *Se on kapitalistisen järkiperaistämisen ydin. Pääoman Moolok ahmi uudet työläispolvet paljon nopeammin kuin ennen.*

Tämä johtopäätös on täysin sopuoinnussa Marxin selville saamiin kapitalismin yleisten tendenssien kanssa. Marxin kuvaama »itse työvoimaa tuhoava työn voimaperäisyys» on kapitalistisen järkiperaistämisen kautta tullut jokapäiväiseen käytäntöön. Tov. Varga esittää itse kirjassaan professori Arnold Duringin erittäin luonteenomaiset sanat:

»Työteho pysyy tällöin (väsymisen alussa) muuttumattoman korkeana, työläinen ei tunne väsymystä.» (Tämä kai on liioittelua. — O. K.) »Sitä ei voida todistaa objektiivisestikaan, koska työteho ei muutu... Työn vähitellen kasvavaa vaikeutta eivät huomaa itse työläisetkään, sillä se tulee salavihkaa... Jokin pikku sairaus voi heti ilmituoda työläisen tilan; tai hän huomaa aikaa myöten itse, että 'jossain on vikaa'... Tämä hiipivän, korvaamatta jäävän liikaväsymyksen havaitsemisen mahdottomuus on eräs ikävimpiä seikkoja, joihin kilpistyvät kaikki yritykset määrittellä (?) tieteellisesti työn voimaperäisyyden luvalliset rajat.»

Jos siis jopa porvarilliset oppineet joutuvat umpikujaan »työn luvallisen voimaperäisyyden» rajojen määrittelyä koskevan ongelman edessä, niin sitä vähemmän on itse kapitalisteilla syytä rajoittaa sitä.

Ennen oli tietystä määrin itse yrittäjän etujen mukaista olla kohottamatta työn voimaperäisyyttä yli tiettyjen rajojen työaikaan verraten. Nyt hän on järkiperaistämisen ansiosta saanut paljon laajemmat mahdollisuudet ajaa työläisen kuoliaaksi. Nyt tehdään voittoa suorastaan työläisen sydänverestä.

Se synnyttää myös jättimäistä *joukkotyöttömyyttä*. Käy

kirjaimellisesti niin kuin Marx sanoi: »...Toinen osa työväenluokkaa ylityönsä kautta tuomitsee toisen osan pakotettuun joutilaisuuteen, ja päinvastoin, tulee rikastumisen välineeksi yksityiselle kapitalistille.»

Ja tähän Marx lisää Englannin suhteen:

»...Jos työ huomispäivänä yleisesti rajoitettaisiin järjelliseen määräänsä, ja se jälleen jaettaisiin ikäkausia ja sukupuolia vastaavasti työväenluokan eri kerroksia kohti, niin olisi nykyinen työväestö ehdottomasti riittämätön kansallisen tuotannon jatkamiseen sen nykyisessä mittakaavassa.» (Kursivointi minun. — O. K.)

Tästä näkyy, miten Marx ymmärsi *todellisen järkipäätämisen*. Mutta näin käsitettynä järkipäätäminen on mahdollinen vain Neuvostoliitossa, proletariaatin diktatuurin oloissa.

Meille tämä kaikki on käytännöllisesti erittäin tärkeää. Se osoittaa, että taistelumme *työpalkan kohottamisesta* ja varsinkin *työpäivän lyhentämisestä* on kapitalistisen järkipäätämisenjärjestelmän käytäntönoton jälkeen saanut yhä suuremman merkityksen. Käy aivan selväksi, että entinen 8-tuntinen työpäivä -tunnuksemme on jo vanhentunut. Samalla se osoittaa, kuinka nykytärkeää on valaista työläisille konkreettisesti ja oikein, että nimenomaan kapitalistinen järkipäätäminen on huonontanut jyrkästi työväenluokan asemaa, ja saada työläiset selvästi tajuamaan tämän huononemisen.

Tov. Vargan ansioksi on luettava, että hän on erityisesti korostanut Yhdysvaltojen, Englannin ja Saksan nykyisen joukkotyöttömyyden merkitystä sekä uutta luonnetta. Tosin jo kapitalistisen kasautumisen yleisen lain mukaan asia on niin, että mitä enemmän pääoma yhteenkokoutuu ja keskittyy, sitä voimakkaammin tulee kasvamaan teollisuuden reserviarmeija. Yksinomaan sillä ei kuitenkaan voida selittää kapitalistisen maailman joukkotyöttömyyden nykyisiä mittasuhteita. En hyväksy tov. Vargan yritystä johtaa tästä yleistä lakia tai yleistä tendenssiä työläisten lukumäärän ehdottomaan pienenemiseen. Mutta sikäli kuin hän asettaa kapitalistisen maailman joukkotyöttömyyden kasvun ja kroonisen luonteen viimeisten viiden vuoden aikana syyperäisesti riippuvaiseksi yhtäältä kapitalistisesta järkipäätämisestä ja toisaalta asianomaisten kapitalististen maiden menekkimarkkinain suhteellisesta ahtaudesta — sikäli hän on epäilemättä oikeassa. Jotta työttömien

armeija voisi tyydyttää nykyisen yhdysvaltalaisen, englantilaisen ja saksalaisen kapitalismin intressit sen pitää olla suuri, mutta koska se todella nykyään on niin hirvittävän suuri, niin se ylittää jo ne puitteet, jotka vastaavat kapitalismin intressejä näissä maissa. Työttömät työpalkan polkijoina — se miellyttää voitonahnetta pääomaa, mutta suunnattomat joukot työttömiä, jotka vuodesta toiseen eivät tuota lisäarvoa — se ei ole enää laitaa. Se on hyvin vakava kapitalismin kriisin oire.

Onko kapitalistinen suunnitelmatalous mahdollinen?

Mistä finanssipääoma etsii ulospääsyä tällaisessa tilanteessa? Ensiksi tuotantoa keskitetään edelleen, pääomaa kootaan yhteen jatkuvasti, kaikissa tärkeimmissä kapitalistisissa maissa laajennetaan monopolisointia. Finanssipääoman koneistoa »täydennetään» yhä enemmän pankki- ja teollisuuspääoman yhä laajemman yhteensulattamisen kautta, muiden talousalojen, kulkulaitoksen, sisä- ja ulkomaankaupan ym. yhä laajemman monopolisoinnin kautta. Niinpä esim. Yhdysvaltojen uusien suurten vientimonopoliin merkitys on viime aikoina tullut huomattavaksi. On käynnissä pankkipääoman yhä täydellisempi yhteenkokoittuminen. Sanalla sanoen kehittyvät finanssipääoman kaikki menetelmät, joiden tarkoituksena on organisoida, »rauhanomaisesti organisoida» se monopolijärjestelmä, jota esim. viime syksynä »Yhteiskuntapolitiikan yhdistyksen» Zürichin konferenssin osanottajat (Herkner ja Sombart etunenässä) ylistivät vakaaksi, »suunnitelmallisen», »organisoidun» eli »yhteenliitetyn» talouden ihmejärjestelmänä. Sombart itse on tosin käynyt vanhoilla päivillään jossain määrin melankoliseksi, hän ei puhu enää »korkeasta» kapitalismista, vaan »myöhäiskapitalismista». Mutta »korkean» kapitalismin lakastuneen kauneuden korvaukseksi sombartilainen myöhäiskapitalismi on vapautettu kaikista vaarallisista ristiriidoista. Asian ydin on seuraava: Sombart ennustaa kapitalismille rauhallista elämänaikaa sata vuotta tai ylikin (so. juuri perspektiiviä, minkä professorivanhus toivoisi avautuvan itselleen). Herkner — hänkin meille jo vanhastaan tuttu hahmo — ei ole niin melankolinen kuin Sombart, hänen mielialansa on optimistisempi. Maini-

tussa konferenssissa hän esitti seuraavan idyllisen vertauksen:

»Ehkäpä siis kapitalismi on vanhan viinitynnyrin kaltainen, johon tuon tuostakin lisätään uutta sosialistista viiniä, mutta valmistusaikaa osoittava päiväys jätetään entiselleen.»

Vahinko, ettei siellä ollut Karl Kautskya, II Internationaalien päämarxistia. Hän olisi varmaan ilman muuta hyväksynyt niin Sombartin rauhanomaisen ultraimperialismin kuin Herknerin kapitalistis-sosialistisen optimisminkin. Viimeisessä kirjassaan »Materialistinen historiankäsitys» hän kirjoittaa:

»Kapitalismi on suoriutunut niin monesta kriisistä, se on kyennyt mukautumaan niin moniin uusiin useinkin vallan hämmästyttäviin ja tavattomiin vaatimuksiin, että nykyään se näyttää meistä puhtaasti taloudelliselta kannalta katsottuna *paljoa elinkykyisemmältä kuin puoli vuosisataa sitten.*»

Kuinka alas tämä »marxisti» on luisunut!

Mitä itse asiassa on tuo »organisoitu», »yhteenliitetty» kapitalismi, tuo kapitalistinen »suunnitelmallinen» talous? Se on jotain sellaista, mitä finanssipääoma haluaa, mihin se pyrkii, mutta mihin sen on mahdoton päästä. Neuvostoliiton kansantaloudessa tehdään työtä viisivuotissuunnitelman mukaan. Entä voiko mistään sen tapaisesta olla puhe kapitalistisessa maailmassa?!

Wall Street haaveilee esimerkiksi maailman rahamarkkinoiden täydellisestä kontrolloinnista ja säännöstelystä. Mutta, kuten nyt näemme, nuo haaveet heti synnyttyään jo pirstoutuvat raivokkaan pörssikeinottelun ja kireän kansainvälisen luottopulan seurauksena. Voiko kapitalistinen monopoli edes jossain erillisissä maissa tulla täydellisesti kapitalistisen kilpailun tilalle? Ei. Tuotantovälineiden valtava keskittyminen ja pääoman yhteenkokoutuminen ovat tosiaan suurenmoisia askeleita työn yhteiskunnallistamiseen, se on kaikki totta. Mutta totta on myös se, että kapitalistinen monopoli voi olla olemassa vain yleisessä kapitalistisessa ympäristössä, so. tavaratuotannon ympäristössä, ja samanaikaisesti kilpailun kanssa. Kapitalistinen monopoli on alituisessa ja ratkaisemattomassa ristiriidassa yleisen ympäristönsä kanssa, kuten Lenin on selvästi osoittanut Marxin opin pohjalla »Imperialismi»-teoksessaan. Huomautuksissaan »Pääoman» kolmanten osaan Engels

toteaa kapitalistien kasvavan pyrkimyksen tuotannon ja siis myös hintojen ja voittojen säännöstelyyn kartellien ja trustien kautta ja sanoo:

»On itsestään selvää, että nuo kokeet saattavat onnistua vain suhteellisen suotuisan taloussään vallitessa... Jos tuotanto kaipaakin säännöstelyä, niin sen toteuttaminen käytännössä ei tietenkään ole kapitalistien luokan kutsumus.»

Se on työväenluokan kutsumus. Sen osoittaa jo pikimiltään, tästä näkökulmasta tehty vertailu Neuvostoliiton talouden ja kapitalististen maiden talouden välillä.

Sosialistinen suunnitelmatalous

Teollisuustuotannon yhteenkokoutumisen korkea aste, samalla kun vapaan kilpailun rooli on täysin alistettu; lakkomaankauppa valtion monopolina; järkiperäinen suunnitelmatalous, joka ylittää huomattavasti teollisuuden ja kaupan puitteet sekä valtaa maatalouden — kaikki tämä, puhumattakaan tuon suunnitelmatalouden sosialistisesta luonteesta, merkitsee jo organisaatiomuodon kannalta katsoen sellaista suunnatonta tuotantovoimien säästön mahdollisuutta, jollainen ei voi tulla kysymykseenkään missään kapitalistisessa maassa. Kun otamme vaikka yhdenkin esimerkin kansantalouden resurssien haaskaamisesta kapitalistisissa maissa — lakkoliikkeiden aiheuttamat tappiot —, niin voimme helposti kuvitella, miten paljon Neuvostoliiton taloudessa säästetään sen ansiosta, että työväenluokka itse omistaa siellä tuotantovälineet. Sitä paitsi on otettava huomioon, että jos kapitalistisen monopolin todella onnistuu osittain hillitä vapaata kilpailua, niin kapitalistimaissa sen tarkoituksena ei ole niinkään paljon yhteiskunnan tuotantovoimien kehittäminen kuin tämän kehityksen pidättäminen.

Neuvostoliitossa sitä vastoin nimenomaan kapitalistisen monopolin poistamisen ja työväenluokan monopolin pysyttämisen tuloksena ovat vapautuneet yhteiskunnan tuotantovoimat. Neuvostoliiton vapautuneiden, järkiperäisesti suunnattujen tuotantovoimien nousu korvaa suuressa määrin jopa Neuvostoliiton kansainvälisten taloudellisten yhteyksien huomattavan supistumisen, mikä johtuu siitä, että olemme kapitalismin ympäröimiä

Silläkin alalla, jolla Neuvostoliiton sosialistisen, suunnitelmallisen taloudenhoidon toteuttaminen on erikoisen vaikeata — *maataloudessa* — NKP(b):n nykyisen linjan noudattaminen merkitsee suurta askelta eteenpäin. Sinä linjana on maatalouden kollektivisointi (neuvostotilat, kollektiivitaloudet jne.). Yksistään kollektiivitaloudet, joilla nykyään Neuvostoliitossa on noin 2,5 — 3 milj. hehtaaria, tulevat viisivuotiskauden lopulla omaamaan 25 milj. hehtaaria, so. kymmenen kertaa enemmän. Se merkitsee, että koko kansantaloutta kehitetään tietoisesti sosialistiseen suuntaan Neuvostoliiton köyhän ja keskivarakkaan talonpoikaiston laajojen joukkojen tukemina. Se merkitsee talonpoikaistalouden suuren sosialistisen uudestirakentamisen alkua ja alkua työväenluokan johto-osuuden vakauttamiselle, minkä pohjana on työväenluokan ja talonpoikaiston perusjoukkojen liiton uusien tuotannollisten muotojen kehittäminen.

Suurten töiden viisivuotissuunnitelman toteuttaminen, mikä vaatii suunnatonta työväenluokan voimien jännitystä kapitalististen aineiden vastarinnan murtamiseksi ja maatalouden tavattoman takapajuisuuden poistamiseksi, takaa sen, että sosialistinen sektori lujittuu ratkaisevalla tavalla sekä kaupungissa että maaseudulla kansantalouden kapitalististen aineiden kustannuksella.

Koska aikaisemmin puhuin kapitalististen maiden proletariaatin työehdoista kapitalistisen järkiperaistämisen yhteydessä, niin minun on mainittava muutamia yksinkertaisia, mutta sangen luonteenomaisia tosiseikkoja työläisten työstä Neuvostoliitossa. Neuvostoliitossa kohoaa työläisten palkka vuosi vuodelta. Sen lisäksi joka vuosi käytetään 10 % laitosten voitosta työväenluokan elinolojen parantamiseen, siis tasasuhteisesti työn tuottavuuden nousun kanssa lisääntyy myös työväenluokan osuus voitoista. Siihen on vielä lisättävä sosiaalivakuutus, johon työläisiltä ei oteta kopeekkaakaan heidän työpalkastaan. He nauttivat kaikkia tämän vakuutuksen tuottamia etuja työpalkkansa lisäksi. Sosiaalivakuutusrahasto on nyt kasvanut 1 100 milj. ruplaan. Tähän kuuluvat myös kaikki alennukset ja etuisuudet, joita työläiset nauttivat erilaisissa sivistys- ja oppilaitoksissa jne. Mitä työaikaan tulee, niin parastaikaa otetaan Neuvostoliitossa käytäntöön 7-tuntinen työpäivä. Tämän vuoden lokakuuhun mennessä 20 pros. teollisuuslaitoksista siirtyy 7-tuntiseen työpäivään, ja viisivuotiskau-

den loppuun mennessä tulee koko maan teollisuus siirty-
mään 7-tuntiseen työpäivään. Kaivoksissa työskentelevillä
on jo nyt 6-tuntinen työpäivä, sama koskee myös tervey-
delle vahingollisten ammattien työläisiä.

Tämä kaikki tekee ymmärrettäväksi kapitalistisen riis-
ton ja orjuuden kahleista vapautuneiden ja omaa sosialis-
tista kotiaan rakentavien inhimillisten tuotantovoimien
innokkaan luovan kilpailun. Tämä innokas kilpailu
tekee Neuvostoliitolle mahdolliseksi päästä kehityksensä
vauhdissa paljon edelle edistyneimmistäkin kapitalistisista
maista. Meillä, kapitalististen maiden kommunisteilla, on
entistä suurempi syy pitää Neuvostoliiton perusongelmia,
mm. sen taloudellisen kehityksen ongelmia, *ominamme* ja
valaista miljoonille työläisille Neuvostoliiton suurta sosia-
listista rakennustyötä. Sen sijaan, että puhuisimme va-
kautumisesta kapitalistisessa maailmassa, missä on käyn-
nissä ei vakautumis-, vaan vakautumisen järkkymispro-
sessi, me voimme täysin perustellusti kuvata elämää siinä
maailman ainoassa valtiossa, joka ei ainoastaan todella
vakaannu, vaan myös luo sosialismia.

Imperialismin ristiriidat maailman mitassa

Palaan takaisin kapitalistiseen maailmaan. On tieten-
kin totta, että erillisissä maissa sekä tietyssä määrin myös
kansainvälisessä mitassa tapahtuva monopolistisen kapita-
lismin kehitys heikentää yhä enemmän vapaiden markki-
nain sääntelevää merkitystä. Entä mihin se johtaa? Tulee-
ko niiden tilalle joku uusi yleissääntelijä? Ei tule. Kapita-
listinen järkiperaistaminen vahvasti tavattomasti esimer-
kiksi Saksan tuotannollista mahtia ja kilpailukykyä, mutta
missä kilpailla, miten kilpailla? se kysymys on Saksan
osalta ratkaisematta. Voivatko kansainväliset yhtymät olla
kapitalismin yleissääntelijöinä? Eivät missään tapauksessa.
On syntynyt esimerkiksi jättimäisiä kansainvälisiä raaka-
ainekartelleja, mutta ne aiheuttavat eri maissa vastaavilla
tuotantoaloilla pitkällisiä tuotantopulia. Niiden vaikutuk-
sesta kriisit ilmeisesti vain muuttuvat yhä suuremmassa
määrin luonteeltaan kansainvälisiksi.

Käy selväksi, miten tärkeä merkitys on sillä seikalla,
että kapitalistisessa maailmassa yhteenkokoutuminen ei
keskity ainoastaan yhteen keskuksen, vaan *useampiin*

suuriin imperialistisiin keskuksiin, joiden edelleenkehitys *ei* tapahdu *samassa tahdissa*. Mitä enemmän kapitalistisen maailmantalouden yleissääntelijän toiminta häiriintyy, sitä enemmän rahamaailman eri johtoryhmät saavat yrittää »säännöstellä» omalla vastuullaan ja omaan malliinsa. Ne sääntelevät kuitenkin toinen toistaan vastaan, kukin vain saadakseen oman ylivoittonsa. Ja se tietää hillitöntä taistelua.

Tässä taistelussa esimerkiksi pääomien sijoitukset voivat olla niinä pyyntilonkeroina, joilla kaapataan saalis vieraalta alueelta. Ei yksistään vastustajan siirtomaissa ja »vaikutusalueilla», vaan vieraassa emämaassakin pääomien sijoitusta käytetään imperialistisena taisteluaseena. Tyypillinen esimerkki tästä on General Electric Companyn vaikutus Englannissa, jossa englantilaiset ja amerikkalaiset pääomat käyvät keskenään tuimaa taistelua ja jossa sinne tunkeutunut amerikkalainen pääoma pyrkii toimimaan paitsi koronkiskurina myös tuhotyöntekijänä. Taloudellinen tuhotyö vastustajan linnoituksessa — miksipä finanssiharvainvalta kieltäytyisi siitä keinosta. Vai olisiko se ehkä sopimattomampaa kuin vakoilu, sanomalehdistön lahjominen ja muut »kilpailu»-menetelmät, joita imperialismiin korkeat diplomaatit käyttävät apunaan kaikissa maissa?! Taistelu kaikilla aloilla: menekkimarkkinoista, raaka-ainelähteistä, pääoman vientialueista, osittaisista taloudellisista eduista sekä oman taloudellisen alueen laajentamisesta ja nimenomaan toisten kustannuksella, koska maailma on jo jaettu, taistelu herruudesta, monopoli-asemasta — kas sitä on tosiasiasa kapitalistinen »suunnitelmatalous».

Näiden kapitalistisen maailman ristiriitojen hämääminen ja etenkin näiden ristiriitojen kärjistymisen kieltäminen — se on Sombartin ja Kautskyn tapaisten finanssipääoman »oppineiden» puolustajien kutsumus. Tässä työssään he monasti käyttävät aika ovelia menetelmiä. Esimerkiksi Sombart pelaa valemarsxilaisilla fraaseilla, tuo esille joukon tosiseikkoja työn yhteiskunnallistumisprosessista; hän tunnustaa nykyisen kapitalismin loismaisen luonteen, ennustaa kapitalismille vähittäistä, ehkä vuosisatojen mitaista kuoleutumista eikä ikuisuutta. Professori Schulze-Gävernitz on jo niin pelästynyt, että edellä mainitussa Zürichin konferenssissa vastatessaan Sombartille sanoi: ehkä vallankumous on kuitenkin mahdollinen, sillä »ovathan rauhansopimukset koonneet Eurooppaan suuria

dynamiittivarastoja» ja »vallankumous ei voi koskaan puhjeta niin uhkeaan kukkaan kuin uusien sotien aikana».

Hän jopa pelkää, että kysymys ei tule olemaan vain Euroopan vallankumouksesta, vaan »maailman vallankumouksesta, joka voi vakavasti uhata vieläpä englantilais-amerikkalaisen kapitalismin jättiläisiä». Hän sanoo: »Euroopasta tulisi silloin Aasian niemimaa, jolla olisi pelkäättään arkeologinen merkitys.» Näette, kuinka suuren kauhun valtaan on joutunut professoriparka, joka itse ei tarjoa muuta pelastusta kapitalistiselle maailmalle kuin kristillisen uskonnollisuuden istuttamista, so. reseptiä, jolla on »pelkäättään arkeologinen merkitys».

Kapitalismin perikadon laki

Miksi puhun tässä noista kapitalismin puolustelijoista? Siksi, että juuri nykykaudella on erittäin tärkeätä antaa propagandassamme selvä kuva kapitalismin ristiriitojen kärjistyisestä. Siinä on juuri se kohta, johon meidän on keskitettävä kritiikkimme koko terävyydessään. Eikä tietenkään vain Sombartia, Kautskya, Hilferdingiä ja kumpp. vastaan kohdistettu kritiikki. Jopa itsekritiikkimme on siinä oltava erittäin valppaana, jottei tehtäisi pienintäkään myönnytyksiä tendenssille, joka tavalla tai toisella johtaa kapitalismin vähittäisen kuoleutumisen perspektiiveihin. Siinä suhteessa ovat meille varoittavana esimerkkinä sellaisen suuren vallankumoustaistelijan kuin toveri Rosa Luxemburgin virheet. Hän joutui harhateille yrittäessään muotoilla kapitalismin perikadon yksinkertaisen, puhtaasti taloudellisen lain. Ehkä erehdyn, kun olen sitä mieltä, että myös toveri Vargan esittämään »työläisten lukumäärän supistumisen tendenssiin», jonka hän yhdistää talonpoikain lopullisen farmareiksi muuttumisen prosessiin ja siirtomaiden teollistamisprosessiin, sisältyy kapitalismin vähittäisen kuoleutumisen uuden teorian itu. Pyrkimys kapitalismin välttämättömän perikadon mahdollisimman selväpiirteiseen ja tiiviiseen taloudelliseen perusteluun heijastaa sinänsä täysin lainmukaista tarvetta. Jotta tuo tarve tyydytettäisiin propagandatyömme alalla, neuvon tovereita ensiksikin tutkimaan entistä perusteellisemmin ohjelmaamme ja toiseksi tutkimaan enemmän Marxia. Mitä teemme uusilla kapitalismin perikadon laeilla, kun Marx on

muotoillut tuon lain niin erinomaisen selvästi ja iskevästi. Hieman kärsivällisyyttä, mielestäni tässä sopii palauttaa muistiin tuo Marxin vanha laki.

Esipuheessaan »Poliittisen taloustieteen arvosteluun» Marx esittää yleisen lain, joka koskee niin kapitalistista tuotantotapaa kuin vanhempiakin tuotantotapoja:

»Kehityksensä tietyllä asteella yhteiskunnan aineelliset tuotantovoimat joutuvat ristiriitaan olemassaolevien tuotantosuhteiden kanssa tai, mikä on vain asian juridinen ilmaisu, omistussuhteiden kanssa, joiden puitteissa ne olivat siihen asti liikkuneet. Tuotantovoimien kehittämismuodoista nämä suhteet muuttuvat niiden kableiksi. Silloin alkaa yhteiskunnallisen vallankumouksen aikakausi.»

Erikoisesti kapitalismin perikatoa koskee »Pääoman» I osan lopussa oleva tunnettu kohta:

»Pääomamonopoli tulee sen tuotantotavan kahleeksi, joka on sen aikana ja sen suojassa kehittynyt. Tuotantovälineiden yhteenkokoutuminen ja työn yhteiskunnallistuminen pääsevät kohtaan, missä ne käyvät kapitalistisen vaippansa kanssa yhteensopimattomiksi. Se räjäytetään rikki. Kapitalistisen yksityisomistuksen kuolinhetki lyö. Pakkoluovuttajat pakkoluovutetaan.»

Mitä merkitystä noilla Marxin vanhoilla lausunnoilla on meille nyt kuudenkymmenen vuoden kuluttua? Hyvinkin suuri merkitys. Ne ovat tulleet erittäin ajankohtaisiksi, ne koskevat juuri nykyistä aikakautta, juuri nyt on koittanut Marxin ennustama aika. Pääoman monopolista on tullut sen tuotantotavan kahle, joka sen kanssa yhdessä ja sen ansiosta kohosi kukoistukseen. Tuotantovälineiden yhteenkokoutuminen ja työn yhteiskunnallistuminen ovat saavuttaneet sen tason, jolla ne eivät enää mahdu kapitalistiseen kuoreensa. Yhteiskunnallisten tuotantovoimien kehitys on jo ristiriidassa kapitalististen omistussuhteiden kanssa.

Kautskyn ja Cunowin tapaiset marxismin ammattiväärentäjät tässäkin väaristelevät hieman Marxin dialektiikkaa. Heidän tulkintansa mukaan Marx olisi muka väittänyt, että kapitalismin loppu tulee vasta silloin, kun tuotantovoimien edelleen kehittyminen käy ihan mahdottomaksi. Ja siitä Cunow tekee johtopäätöksen: kapitalismi elää siis vielä kauan. Kautsky taas, joka tahtoo näyttää viisaammalta ja »sosialistisemmaltakin» kuin Marx, vakuuttaa: Marx erehtyi, »kapitalismin loppu tulee jo aikaisemmin» (siis jo kapitalismin aikana!). Mutta Marxhan ei suinkaan tarkoit-

tanut tuotantovoimien edelleen kehittymisen ehdotonta lamautumista.

Laissaan Marx ei tarkastele yhteiskunnan tuotantovoimia ja kapitalistisia omistussuhteita liikkumattomina, staattisina suureina, vaan tarkastelee niitä määrättyssä, niille kiertämättömässä historiallisessa kehityksessä. Marxin mukaan kulkee kapitalististen omistussuhteiden kehitys monopoliin, pääoman yhä suurempaan yhteenkokoutumiseen päin. Tuo yhteenkokoutuminen merkitsee muutamien kapitalistien harjoittamaa pakkoluovutusta moniin kapitalisteihin nähden, ja pienentää jatkuvasti pääoman magnaattien lukumäärää (ei työläisten, toveri Varga!, eikä välttämättä kaikkien kapitalistienkaan), vaan niiden magnaattien, jotka »anastavat ja monopolisoivat kaikki tuosta muuttumisprosessista (työn yhteiskunnallistumisesta, tuotannon teknisestä kehityksestä jne. — O. K.) koituvat edut». Tämähän sopii mainiosti nykyiseen finanssipääoman aikakauteen. Marx ei sano tällä sitä, että kapitalistinen monopoli kehittyessään poistaisi kokonaan kapitalistisen kilpailun. Ei, hän sanoo täsmällisesti: »Pääomamonopoli tulee (se merkitsee: on nyt jo tullut. — O. K.) sen tuotantotavan kahleeksi, joka on sen aikana ja sen suojassa kehittynyt.» Mistä tuotantotavasta on kysymys? Kapitalistisesta. Pääoman monopolista oli siis tuleva kapitalistisen tuotantotavan kahle. Onko se oikein? On. Se ilmenee ennen kaikkea kahdessa peruskohdassa: pääoman monopoli vaikuttaa 1) vapaan kilpailun kahleena ja 2) tuotantovoimien vapaan kehityksen kahleena. Ne ovat ristiriitoja, joita on mahdoton ratkaista kapitalistisen järjestelmän vallitessa.

Mitä tuotantovoimien kehitykseen tulee, niin Marx luonnehtii sitä seuraavasti:

»Käsi kädessä tämän yhteenkokoutumisen eli muutamien kapitalistien suorittaman monien kapitalistien pakkoluovutuksen kanssa kehittyä työprosessin yhteistoiminnallinen muoto yhä laajemmissa ja suuremmissa mittasuhteissa, kehittyä tieteen tarkoituksenmukainen tekninen sovellutus (ei siis ole kysymys tuotantotekniikan kehityksen absoluuttisesta lamaanuksesta, vaan päinvastoin absoluuttisesta kehittymisestä. — O. K.), maan suunnitelmallinen käyttö, työvälineiden muuttuminen sellaisiksi työvälineiksi, joita voidaan käyttää ainoastaan kollektiivisesti, kaikkien tuotantovälineiden säästö käyttämällä niitä tuotantovälineinä yhdistetyssä yhteiskunnallisessa työssä, kaikkien kansojen

punoutuminen maailmanmarkkinain verkkoon ja samalla kapitalistisen järjestelmän kansainvälinen luonne.»

Miten Marxin mukaan ratkaistaan tällä tavalla kasvavien yhteiskunnallisten tuotantovoimien ja samaan aikaan kasvavan pääoman monopolin ristiriita? Proletariaatin vallankumouksellisen luokkataistelun tietä. Tärkeimmistä »yhteiskunnan tuotantovoimasta», ihmistyövoimasta, jona kapitalismin vallitessa on riistetty proletariaatti, kapitalismi itse kehittää haudankaivajansa.

»Kasvaa kurjuuden, sorron, orjuuden, rappeutumisen ja riiston määrä, mutta samalla kasvaa myös suuttumus työväenluokassa, jota kapitalistisen tuotantoprosessin mekanismi itse kouluttaa, yhdistää ja järjestää.»

Tämä työväenluokka pakkoluovuttaa pakkoluovuttajat, hävittää kapitalistisen yksityisomistuksen, murtaa taloudellisen ja koko yhteiskunnallisen kehityksen kapitalistiset esteet. Sellainen on Marxin esittämä kapitalismin perikadon laki, jonka Venäjän proletariaatin suuri vallankumous on jo todistanut täysin oikeaksi. Imperialismin nykyisellä aikakaudella tuo laki on käynyt ajankohtaiseksi koko imperialistiselle maailmalle. Meidän on käytävä armotonta ideologista taistelua kaikkia Marxin teorian revidointiryityksiä vastaan, tehtävä tuo teoria työläisjoukoille aivan ymmärrettäväksi ja selväksi, selitettävä sitä ei abstraktisesti, ei pelkästään Marxin sanoja toistamalla, vaan valaisemalla tuota lakia konkreettisesti kapitalismin nykyisten perusristiriitojen pohjalta.

Leniniläisen konkretisoinnin välttämättömyys

Meidän on pidettävä lähtökohtana Leninin antamaa Marxin opin konkreettista tulkintaa. Ensimmäinen peruseikka konkretisoinnissa on se, että korostetaan imperialismin vallitessa tapahtuvan kehityksen *epätasaisuutta* eri tuotannonaloilla, kaupungissa ja maaseudulla, eri maissa ja maanosissa. Tähän liittyy yhtäältä taloudellisen ja poliittisen taistelun kärjistyminen eri imperialististen valtojen välillä sekä siirtomaista ja maailman herruudesta käytävien imperialististen sotien kiertämättömyys, koska maailma on jo jaettu imperialistien kesken. Toisaalta tähän liittyy talonpoikais- ja kansallisuuskysymyksen erikoinen osuus luokkataistelussa nykykaudella sekä siirtomaiden vapaus-

taistelun ensiarvoinen merkitys. Parhaana Marxin teorian »konkretisointina» on kuitenkin Neuvostoliiton olemassaolo ja sen merkitys proletaarisen maailmanvallankumouksen tukikohtana.

Kaikki se, mitä leninismi on tuonut Marxin oppiin sitä konkretisoimalla, ei laisinkaan edellytä muutoksia Marxin lakiin. Päinvastoin. Kaikki imperialismin ratkaisevat ristiriidat juontavat nykykaudellakin juurensa siitä perusristiriidasta, jonka Marxin laki toteaa. Eikö esimerkiksi Englannin ja Amerikan välisen antagonismin kärjistyminen ole ilmauksena siitä, että pääoman monopolista on tullut kapitalistisen tuotantotavan kahle? Tuon kahleen tuntevat nyt kyllin selvästi niin kummankin maan kapitalistit kuin työläiset ja työttömätkin. Englannin kapitalisteista tuntuu vain, että Amerikan pääoman monopolista on tullut Englannin kapitalismin kahle ja Yhdysvaltain porvaristosta asia näyttää olevan päinvastoin. Siitä johtuukin taistelu. Tai Intian tuotantovoimien kehitys — eikö se ole Englannin imperialismin pääoman monopolin kahleissa? Eikö Kiinan kehitystä kahlehti Englannin ja Japanin monopoli? Tietysti kahlehtii. Samainen kapitalismin saartorengas on myös Neuvostoliiton tuotantovoimien täydellisen kehittämisen esteenä jne.

Me emme saa hetkeksikään jättää huomioon ottamatta sitä, mitä Lenin korosti: »*Tämä ristiriitojen kärjistyminen on historiallisen siirtymiskauden*» — imperialismin kauden — »*mahtavin liikkeellepaneva voima.*» (Kursivointi minun. — O. K.) Näin käsitti asian suuri vallankumouksellinen marxisti. Eikä se ole koskaan ollut siinä määrin oikein kuin imperialismin nykyisellä kaudella.

II. KANSAINVÄLISEN POLITIIKAN HUOMATTAVIMMAT AJANKOHTAISET RISTIRIIDAT

Neuvostoliitto ja kapitalistinen maailma

Samalla kun Neuvostoliitto edistyy sosialistisessa kehityksessään ja lujittuu, sen kansainvälinen vaikutusvalta vahvistuu ja kaikkien maiden työtätekevien joukkojen

aktiivinen Neuvostoliiton kannatus voimistuu. Mutta sitäkin enemmän lisääntyy imperialismin rosvoushenkinen aggressiivisuus Neuvostoliittoa kohtaan. Kapitalististen maiden ja Neuvostoliiton välisessä ristiriidassa on kapitalismin suhteellisen vakautumisen ensimmäisten vuosien jälkeen jouduttu uuteen, kärkevämpään vaiheeseen sen seurauksena, että Neuvostoliittoa ympäröivien kapitalististen maiden imperialistiset mielihalut voimistuvat ja että pyritään voimaperäisesti löytämään pääsy valtavalle potentiaaliselle menekkimarkkina-alueelle, koska eri kapitalistisissa maissa talouselämä on joutunut umpikujaan. Ei vain vihamielinen finanssisaarto- ja piirityspolitiikka, vaan myös suoranainen sodan valmistelu Neuvostoliittoa vastaan on mitä julkeinta.

Sitä todistavat Neuvostoliittoon rajoittuvien valtioiden kuumeinen asevarustelu, Puolan ja Romanian erilaiset sotilaalliset sopimukset, Ranskan pääesikunnan aktiivinen johtava osuus puolalais-romanialaisen armeijan järjestämisessä ja kouluttamisessa, Englannin vehkeily Neuvostoliittoa vastaan Afganistanin alueella (valkobuharalaisten rosvojoukkojen hyökkäykset neuvostotasavallan raja-alueelle) ja Kiinässä (poliisien hyökkäys neuvostokonsulaattiin Harbinissa ym.). Viime aikana on ilmennyt yhä selvemmin se osa, jota Ranskan imperialismi esittää Englannin ja Ranskan neuvostovastaisessa blokissa Neuvostoliiton-vastaisen sodan järjestäjänä. Tällä sodalla Ranskan imperialismi pyrkii vasalliansa avustamana ottamaan ratkaisevan askeleen alistaakseen koko Euroopan mannermaan välittömään tai välilliseen herruuteensa.

Neuvostoliiton-vastainen kapitalististen valtojen sotapolitiikka ei tietenkään merkitse läheskään sitä, että ne olisivat yksimielisiä niin sanotussa »Venäjän kysymyksessä». Nämä ovat kaksi eri asiaa. Rosvojen kesken ei voi olla täyttä yksimielisyyttä, kuten Lenin sanoi.

Englannissa on nyt vallassa MacDonaldin hallitus. Miten se tulee vaikuttamaan Neuvostoliittoa vastaan tähdättyyn sotapolitiikkaan? Minusta se merkitsee askelta taaksepäin, jotta sitten otettaisiin kaksi askelta eteenpäin. Itse Englannin porvaristokaan ei ole ollut täysin yksituumaista politiikassaan Neuvostoliittoon nähden. Chamberlain ja Baldwin tehostivat voimiensa takaa sotapolitiikkaa, mutta he eivät siinä täysin onnistuneet. MacDonaldin tehtäväksi on annettu jatkaa samaa politiikkaa, mutta kiertoteitse.

II Internationaalin puolueet suhtautuvat Neuvostoliittoon yleensä aggressiivisemmin kuin monet kapitalistipiirit. Se johtuu välittömästi siitä, että ne esittävät porvariston vastavallankumouksen asiamiesten osaa työväenliikkeessä. Kapitalististen maiden proletariaatin vallankumouksellistuminen tekee niiden kaikkien poliittisen olemassaolon uhatuksi, ja Neuvostoliiton sosialistinen rakennustyö vaikuttaa välittömästi tuohon vallankumouksellistumiseen. Se näöltään huomattava ero, mikä on Englannin labour-puolueen hallituksen »pasifistisen» politiikan ja esimerkiksi Saksan sosialidemokratian avoimen sosialifasistisen politiikan välillä, on itse asiassa vain vähäpätöinen, ohimenevä aste-ero. Mutta siitä puhun vähän myöhemmin.

Saksan porvariston kansainvälinen asema

Saksan porvariston ulkopoliitikassa voi ensi kädessä todeta yleisen neuvostovastaisen tendenssin voimistumisen. Ellei oteta huomioon vain tätä puolta, vaan koko se ulkopoliittinen tilanne, missä Saksan porvaristo nykyään on, niin osoittautuu, että sen asema on tavattoman ristiriitainen. Selvänä oireena siitä on jopa Saksan fasismin jakautuminen kahteen leiriin: sosialifasismiin ja »saksalais-nationalismiin», joiden kesken vallitsee poliittisia tarkoituksia vastaava työnjako. Sosialidemokraattien, keskustan ja Stresemannin viime vuosina puolustama »sovintopoliittika» englantilais-ranskalaiseen blokkiin nähden asettaa johtavaksi tavoitteekseen ennen kaikkea Saksan kapitalismin sisäiselle vakautumiselle välttämättömien ehtojen luomisen vaikkapa sillä hinnalla, että tunnustetaan Ranskan hegemonia Euroopan mannermaalla. Korvaukseksi Versaillesin rauhansopimuksen tärkeimpien ehtojen lojalisesta täyttämisestä ja englantilais-ranskalaisen blokin yleisen taantumuksellisen Euroopan-politiikan tukemisesta Saksa esittää vaatimuksia, että sille annettaisiin joitakin siirtomaamandaatteja ym. Koska jo alun perin on ollut selvää, että toivo siirtomaamandaattien saannista Ententen armosta riippuu ilmassa, niin ei pelkkä »täyttämispoliittikkakaan» ole voinut tyydyttää Saksan porvaristoa. Se ei aio tyytyä pelkästään siihen, että saa pumputa Saksan proletariaatista parin kolmen sukupolven ajan hirvittävän suuria sotaveroja Ententelle annettavaksi; etujensa kan-

nalta sitä kiinnostaa Itävallan yhdistäminen Saksaan, itäisten rajojen oikominen, ja erikoisesti se pyrkii saamaan oikeuden avoimeen *aseistautumiseen*. Sitä kiinnostaa tavattomasti Venäjän menekkimarkkinoiden valtaaminen, tietenkin sen omia etuja eikä Puolan tai Ranskan etuja silmälläpitäen. Se ei ole lainkaan kiinnostunut Ranskan ja Puolan jatkuvasta ekspansiosta, jonka seurauksena Saksa joutuisi vasaran ja alasimen väliin. Tuo Saksan uusimperialismin ristiriitainen asema tuli ilmi myös viime neuvotteluissa sotakorvauskysymyksestä Pariisissa.

Sotakorvauskysymys

Kymmenen vuotta sitten, jolloin Hermann Müller allekirjoitti Versaillesin sopimuksen, ei sotakorvauskysymys ollut niin mutkikas kuin nyt. Silloin sanottiin suoraan: »Saksan on maksettava ja maksettava paljon, ja ellei se maksa, niin lyömme sitä, lyömme kuin vierasta sikaa.» Ja sitä tosiaankin lyötiin. Itä-Saksaan muodostettiin käytävä, Länsi-Saksassa miehitettiin laajoja alueita, joten koko maa saarrettiin ja pantiin muurien sisään. Muutaman vuoden kuluttua osoittautui taas paikkansapitäväksi vanha sananpars: »ei ole niin korkeata muuria, jonka yli ei kultakuormaa kantava aasi pääsisi» (meidän päivinämme ei kultakuormaa kantavaa aasia enää sanota aasiksi). Amerikasta virtasi dollareita ja Saksa alkoi maksaa dollareilla. Se oli käännekohta.

Kymmenen vuotta sitten ollessaan Versaillesissa pyhä Wilson julisti Amerikan pääoman nimessä liittolaisille: »Minä olen kaikkien kansojen itsemääräämisoikeuden kannalla, tehkää siis mitä ikinä haluatte, mutta vain yhdellä ehdolla: maksakaa minulle viimeistä dollaria myöten kaikki, mitä olette minulle velkaa; *mistä* otatte rahat, se on minulle samantekevää, ja jos te tällöin ette tule pitäneeksi arvossa muiden kansojen itsemääräämisoikeutta, minä voin kääntyä selin, että en sitä näkisi. . . » Dawes ja Young menettelivät taas toisin. Lenin sanoi jo vuonna 1920, että Amerikka ryöstää maailmaa toistaiseksi »omaperäisellä» tavalla, so. kaupallisesti. Se ilmenee sotakorvausongelman nykyisessäkin ratkaisussa: Saksasta kutsutaan pois poliittiset komissaarit ja niiden tilalle lähetetään pankkikomissaarit, Reinin maakunta luvataan tyhjentää, sotilaalliset

miehitysmenetelmät korvataan uuden kansainvälisen sotakorvauspankin finanssivehkeilyillä, sotakorvaussuoritukset rahoitetaan mahdollisimman suurelta osaltaan, transfer-suoja poistetaan ja Saksan sotakorvausvelat kaupallistetaan.

Minkälainen oli Pariisin pelipöydän ääreen kokoontuneiden neljän pääpelurin suunnitelma? *Ranskan* hallituksen vaatimukset muistuttivat eniten alkuperäistä versaillesilaista kantaa: kiskottava Saksalta sotakorvausmaksuja niin paljon kuin suinkin ja evättävä Saksalta tyystin kaikki imperialistisen ekspansion mahdollisuudet. Sotakorvaussummien suuruuteen nähden oli Ranskan hallituksen pakko suostua myönnytyksiin tosin sen kannalta koko lailla ymmärrettävässä muodossa: lähivuosina saa Ranskan imperiaalismin sängen paljon rahaa (korvausmaksujen kaupallistamisen kautta), mutta tietysti tulevaisuuden kustannuksella ja sen hinnalla, että luopuu Saksan välittömän kolonisoinnin politiikasta. Tämä muoto on Ranskan imperiaalismin mieleen, sillä eihän kukaan kerta kaikkiaan tiedä, miltä maailma näyttää 37 tai 58 vuoden päästä, ja sen vuoksi on jokainen lähivuosina taskussa kilisevä frangi paljon arvokkaampi kuin kaikkein houkuttelevimmat kaukaisen tulevaisuuden lupaukset. Sen suostumus perustui siis sängen reaaliin laskelmiin.

Mitä *Saksan* poliitikot havittelivat käydessään Pariisissa sopimuksentekoon? He puhuivat: »Vaikka emme olekaan maksukykyisiä, minkä seikan asiantuntijamme voivat todistaa, niin olemme kuitenkin valmiit maksamaan kaiken, vieläpä enemmänkin kuin teidän asiantuntijanne pitävät mahdollisena, jos vain annatte meille muutamia siirtomaa-mandaatteja» jne. Tässä hengessä puhuivat Pariisissa varsinkin Saksan epäviralliset edustajat (suoraan tai kautta rantain). Tuo naiivi spekulointi siirtomaaekspansioon tulevaisuuden näköaloilla ajoi Pariisissa auttamattomasti karille Englannin ja Ranskan armollisella myötävaikutuksella.

Englannin hallitus pyrki Pariisissa sitomaan Saksan tiukemmin englantilais-ranskalaiseen blokkiin (tietenkään aiheuttamatta itselleen pienintäkään rahallista vahinkoa) ja ehkä jossain sopivassa käänteessä riitaannuttamaankin Saksan Yhdysvaltojen kanssa ensi kädessä yhdistämällä korvausmaksukysymykseen vaatimuksen niiden summien pienentämisestä, jotka liittolaismaat ovat velkaa Yhdysval-

loille. Sekin laskelma jäi huomattavalta osaltaan toteutumatta.

Mitä tulee Amerikan imperialismiin, jota Pariisissa edusti Morganin firma, niin se ilmaisi olevansa valmis finanssivälittäjäksi Saksan ostamiseksi irti Ranskan harjoittaman välittömän kolonisaatiopolitiikan pihdeistä, mutta hyvää taloudellista ja poliittista välittäjän palkkiota vastaan. Palkkiona olisi Saksan alistaminen vähitellen määräävään finanssivalvontaansa ja Saksan käyttäminen Amerikan finanssivalvonnan tukikohtana Euroopan muihinkin osiin nähden ja tulevaisuudessa mahdollisesti myös poliittisena vastapainona Englannin imperialismille. Minun käsitykseni mukaan tuon Amerikan pelin onnistumismahdollisuudet kasvoivat Youngin suunnitelman ansiosta huomattavasti. Ilman Amerikan pääoman osanottoa ei neuvotteluista olisi yleensä tullut mitään. Amerikkalaiset tietävät, että tuo afääri vaatii pääomaa, mutta amerikkalaisillahan on tavattoman kehittynyt finanssitekniikka, so. taito hankkia vaikutusvaltaa ja valvontaoikeuksia panemalla likoon verrattain pieniä pääomia.

Yhdysvallat ja Saksa

Amerikan imperialismien asema on itse asiassa viimeisten kymmenen vuoden kuluessa oleellisesti muuttunut. Amerikan pääomanvienti on alkanut näytellä huomattavaa osaa. Koska Yhdysvaltojen pääomien suurvienti on jo käynnissä, niin miksi niitä sijoitettaisiin vain Kiinaan ja ylipäänsä takapajuisiin maihin; Saksan kaltainen korkealle kehittynyt teollisuusmaa on ainakin yhtä sopiva Amerikan finanssipääoman kasaamistarkoituksiin; Saksa otettaisiin vieläpä avosylin Amerikan kontrolloimaksi vasallivaltioksi... Tämäntapaiset spekulatiot ovat viime aikoina tavan takaa vilahdelleet eräiden amerikkalaisten finanssiipiirien lausunnoissa. Erittäin kuvaava on New Yorkin National City Bankin bulletiinien äskettäin antama neuvo Saksan sotakorvauskysymyksen ratkaisuun: Saksan on tehtävä enemmän työtä ja syötävä vähemmän.

Youngin suunnitelman mukaan on Saksan maksettava paljon, mutta Saksan kapitalismin menekkimahdollisuuksien laajenemista ei ole harkittu. Tätä tavattoman tärkeätä kysymystä ei Pariisissa edes käsitelty. Voiko Saksa maksaa

vai ei? Viimeisessä kirjoituksessaan Keynes pitää sitä mahdottomana, mutta toveri Varga arvelee sen olevan mahdollista. Siksipä olemme varovaisia lausunnoissamme. Mitä tapahtuu 37 tai 58 vuoden kuluttua, se on eri kysymys (josta meillä on oma mielipiteemme). Mutta lähivuosiin nähden voimme varmuudella ennustaa Youngin suunnitelman toteuttamisen tiellä olevan tavattomia vaikeuksia. Mainitsin jo, että Saksan porvaristo puolestaan on kaikkea muuta kuin halukas tyytymään vuodesta toiseen sotakorvausten maksajan vaatimattomaan osaan. Se haluaa ajaa imperialistista politiikkaa. Tuo politiikka johdattaa Saksaa tietyissä määrin maailman imperialististen voimien vallitsevaan järjestelmään. Siinä järjestelmässä taas on paljon räikeitä ristiriitoja, joiden suhteen kannan selkeä määrittely ei suinkaan ole helppo tehtävä riittämättömästi aseistetulle Saksan porvaristolle. Entisellä »sovintopolitiikalla» ei ole juuri mitään merkitystä sen jälkeen kun Reinin maakunta on tyhjennetty. Mitä seuraa sitten? Luullakseni Saksan porvaristo orientoituu yhä enemmän Amerikkaan. Merkitsisikö se Saksan porvariston jyrkkää käännöstä englantilaisvastaisen tai ranskalaisvastaisen politiikan puolelle? Ei. Saksan porvariston asema on tukala. Sen asema estää sitä asettumasta selvästi määrätylle kannalle maailmanpolitiikan suurimpaan ristiriitaan nähden. Siinä kaupunkipahasessa, missä minä vietin opiskeluvuoteni, asui eräs kauppias, joka ei tietenkään ollut mikään Kroisos nykyisessä mielessä, mutta kuitenkin sen kaupungin rikkain mies. Kaupungissa oli kaksi puoluetta ja aina kunnallisvaalien edellä, kun kauppiasasiakkaat kysyivät häneltä, mille puolueelle hän antaa äänensä, hän vastasi: »Minä en ole tarpeeksi rikas omatakseni poliittisia periaatteita.» Saksan porvaristokaan ei ole vielä kyllin rikas ottaakseen tietyn asenteen Englantiin ja Amerikkaan nähden. Joka tapauksessa tässäkin vaikuttaa laki, jonka mukaan porvariston ideologia on riippuvainen kultakahleista. Velallisen ja velkojan keskinäiset suhteet ovat lujemmat kuin ostajan ja myyjän. Youngin suunnitelman mukaan Amerikan imperialismista tulee Saksan suurin velkoja, joka on aina valmis antamaan uusia lainoja. Saksan porvariston ja sen imperialististen vaateiden kannalta tämä Amerikkaan suunnistautuminen saattaa luvata joskaan ei paljon niin kuitenkin enemmän kuin aikaisempi tosiasiallisen antautumisen politiikka Ranskan ja Puolan ekspansion suhteen.

Viime puheessaan valtiopäivillä Stresemann viittasi Amerikan imperialismiin kolonisaatiotendensseihin. Se on tosi, noita tendenssejä on. Mutta jos Stresemann ei ole nähnyt noita tendenssejä Reinin maakunnan miehittäneen Ranskan imperialismiin taholta, niin voidaan olettaa, että lähivuosina hän katsoo välttämättömäksi ylistellä Saksan imperialismiin kasvavaa riippuvaisuutta Amerikan finanssivalvonnasta »Saksan kansallisia etuja» vastaavana. Ellei hän halua sitä tehdä, on Saksan porvariston etsittävä uusi mies ulkoasiainministeriksi.

Imperialististen ristiriitojen »sovittaminen»

Merkitsekö sotakorvauspulman nykyinen ratkaisemisyritys imperialististen ristiriitojen »sovittamista», kuten toveri Varga arvelee korjausehdotuksessaan teesiluonnokseemme? Ei. Toista ovat niiden sovittamisyritykset ja tykkäänään toista tulokset mihin päästään. Itse Youngin komissio laatimassaan mietinnössä pukee epäilyksensä seuraaviksi sanoiksi:

»Jos niiden (asianomaisten) suhtautumistavassa ilmenee vihamielisyyttä tai edes epäluottamusta tai jos siinä ilmenee pyrkimystä aiheuttaa tai jatkaa yksipuolista taloudellista diskriminaatiota, niin järjestelysuunnitelmamme, joka on täysin toteutettavissa hyvän tahdon vallitessa, kohtaa ennemmin tai myöhemmin vaikeuksia, niin että sitkeä, pitkäaikainen kärsivällisyyttä kysyvä työ Euroopan jälleenrakentamiseksi huomattavasti pitkistyy. Ilman hyvää tahtoa ja keskinäistä luottamusta kaikki sopimukset ja takeet ovat arvottomia.»

Imperialististen ristiriitojen vallitessa ei »hyvään tahtoon» ole lainkaan luottamista. Voiko todellakaan kuvitella, etteivät nykyiset imperialismiin ristiriidat antaisi tuntea itseään esimerkiksi Kansainvälisen järjestelypankin sisällä? Enpä luule. En kajoa tässä Saksan sisäisten luokkavastakohtien kärjistymisen näköaloihin, — siitä puhumme myöhemmin. Mutta sotakorvauskysymyksen tällaisen ratkaisun seurauksena ensiksikään ei ole mitään mahdollisuuksia lieventää Englannin ja Amerikan välistä ristiriitaa, päinvastoin se kärjistyy. Toiseksi Saksan ja Ranskan suhteet kärjistyvät. Ja kolmanneksi seuraava tulevaisuuden näköala: Youngin suunnitelmaa toteutettaessa nousee eteen

tavattomia vaikeuksia, sillä menekkimarkkinakysymys käy Saksalle mahdottomaksi ratkaista. Mistä sen ratkaisua ruvetaan etsimään? Siitäkö, että Saksalle annetaan joitakin siirtomaita Afrikasta? Siitä on naurettavaa puhuaakaan. Ratkaisua haetaan kaikkialta, mutta ensi kädessä idästä, Neuvostoliitosta. Neuvostoliiton markkinat eivät ole millenkään maalle niin tähdelliset kuin juuri Saksalle. Kapitalistinen maailma painostaa Neuvostoliittoa yhä voimakkaammin. Ja vanha tunnuslause »Saksan on maksettava» voi vähitellen muuttua uudeksi: »Venäjän on maksettava, Venäjän on ostettava.» (»Ja ellei se tahdo, niin koko kapitalistinen maailma puristaa Neuvostoliiton saartorenkaiseen!») Tämä voi olla aiheena jo MacDonaldin ja Hooverin tulevassa neuvottelussa. Mitä taas tulee niihin suurkeinoteliijoihin, jotka istuvat Kansainvälisessä järjestelypankissa, niin ne tulevat aivan varmasti ajamaan entistä voimakkaampaa painostuspolitiikkaa Neuvostoliittoon nähden. Silloin Amerikan imperiaalismi osallistuu välittömästi tuohon neuvostovastaiseen politiikkaan ja ehkäpä vielä johtaakin sitä. Se merkitsee pitkää askelta eteenpäin Neuvostoliiton vastaisen kapitalistisen yhteisrintaman luomisen tiellä.

Englannin ja Amerikan välinen ristiriita

Se, että Versaillesin sopimuksen vanhat puitteet käyvät ahtaiksi Amerikan imperialismin ekspansiolle, ei tule ilmi pelkästään Saksan sotakorvausongelman yhteydessä. Englannin, Ranskan ja Japanin ekspansio politiikka voi helpommin kehittyä Versaillesin sopimuksen pohjalla. Yhdysvaltojen ekspansion on päinvastoin Amerikan mantereen ulkopuolella ollut toistaiseksi tyydyttävä pääasiallisesti taloudellisiin valtauksiin. Paitsi että Euroopan tulee olla avoinna Amerikan finanssiekspansiolle ja kaikki meret on julistettava vapaiksi, avoimen oven politiikkaa on julistettava myös kaikilla mantereilla — siinä Amerikan imperialismin nykyinen tunnus. Monroen oppi on hyvä, mutta ei enää kyllin tilava tuolle taloudellisessa suhteessa väkevästi lujittuneelle imperialismille. Ovet kiinni Amerikan mantereella, mutta selko selälleen kaikilla muilla!

Englannin ja Amerikan pääoman välinen taloudellinen taistelu yhä laajenee ja kärjistyy. Etelä-Amerikka on nykyään havainnollisena osoituksena siitä. Taloudellinen tais-

telu muuttuu välttämättä poliittiseksi taisteluksi. Aseistautumiskilpa kiihtyy kuumeisesti molemmin puolin.

Estävätkö nämä molemminpuoliset sotavalmistelut keskustelemasta edelleenkin »aseistautumisen rajoittamisesta», »rauhan tukemisesta» ja »sotien kieltämisestä»? Eivät lainkaan. Rauhanneuvottelutkin ovat välttämätön vaihe sodan valmistelussa. Sen me tiedämme hyvin niiden neuvottelujen historiasta, joita käytiin Saksan, Englannin ja Ranskan kesken viime imperialistisen maailmansodan kynnyksellä. Niiden neuvottelujen »menestyksistähän» toivotti koko kapitalistinen sanomalehdistö yötä päivää, ja vieläpä eräät diplomaatit olettivat, että rauhanomaisen ratkaisun mahdollisuudet olivat huomattavasti suurennet juuri sillä hetkellä, kun yhtäkkiä, odottamatta, syttyi sota. Tuolla *yllätyksellisyydellä, odottamattomuudella* on yhtä oleellinen merkitys imperialistisen maailmansodan syyttymiselle kuin edelläkävyyllä *pasifistisilla neuvotteluilla*.

Tuollaiset neuvottelut ovat välttämättömiä monelta eri kannalta. Pasifistiset neuvottelut ja tunnukset ovat välttämättömiä yksinpä oman maan kansanjoukkojen valmentamiseksi sodan varalta. Imperialistien on turvauduttava laajalti pasifistisiin tunnuksiin ihan sodan julistamishetkeen asti varsinkin nyt, kun kaikilla on tuoreessa muistissa viime imperialistisen sodan kokemus. Tuo diplomaattinen peli on tarpeen myös liittolaisista taisteltaessa ja samoin sitä varten, että voitaisiin valita otollisin hetki sodan alkamiselle.

Uusi imperialistinen maailmansotahan on mitä suurin uhkayritys. Tarkastelkaamme sitä esimerkiksi Englannin porvariston näkökannalta. Tästä sodastahan tulee sellainen voimainkoetus, joka panee koko Brittiläisen imperiumin kohtalon yhden kortin varaan. On täysin ymmärrettävää, että Englannin porvaristo ei rohkene suorastaan jouduttaa tuota sotaa yrittämättä ensin siirtää sitä tuonemmaksi, yrittämättä ensin päästä imperialistisiin tarkoituspereiinsä ilman sotaa, mikäli se on mahdollista. Amerikankaan imperialismilla ei nykyään ole erikoista syytä jouduttaa tuota sotaa, sillä aika tekee työtä Amerikan hyväksi. Tällaisissa olosuhteissa eivät imperialististen hallitusten neuvottelut rauhan säilyttämisestä ole mitään muuta kuin taistelua edullisimmista sodankäynnin ehdoista, ja siinä mielessä ne ovat yksi sodan valmistelun välttämättömistä menettelytavoista.

MacDonald tahtoo nyt sopia välittömästi Hooverin kans-

sa jopa rauhan *periaatteista!* Se vaikuttaa hyvin vähän suurten objektiivisten ristiriitojen tosiasialliseen kärjistymiseen. Ei tietenkään pidä rajoittua pelkästään tuollaisiin merkityksettömiin keskusteluihin ja neuvotteluihin, vaan silloin tällöin voidaan myös solmia juhlallisia sopimuksia ja konventioita. Se on kuitenkin *varmaa*, että aseistamis- kilpa jatkuu, taloudellinen ja poliittinen taistelu yhä kärjistyy ja valtava yhteentörmäys lähenee.

Poliittisen ilmapiirin jännittyneisyys lisääntyy koko maailmassa niin maailman imperialismiin ja Neuvostoliiton välisten ristiriitojen ympärillä kuin myös Englannin ja Amerikan vastakohtan ympärillä. Viimemainittu vastakohta aiheuttaa suuren voimien uudelleen ryhmittymisen. Amerikan imperialismi vetää Kanadaa ja Australiaa vaikutuspiiriinsä jättiläismagneetin tavoin. Italian on omaksuttava tietty asenne ja se kallistuu yhä enemmän Amerikan suuntaan. Japaninkin on määriteltävä kantansa; sitä vetää Englannin leiriin. Brittiläisen imperiumin tärkeimmissä siirtomaissa tämän ristiriidan vaikutus tuntuu jo enemmän tai vähemmän selvästi. Amerikan imperialismi käyttää nykyään taitavasti hyväkseen objektiivisten olosuhteiden sille tarjoamaa mahdollisuutta operoida vieraille vaikutusalueille tunkeutuessaan toistaiseksi jonkin verran toisenlaisilla menetelmillä ja tunnuslauseilla kuin Englannin ja Japanin imperialismi, esimerkiksi »kansojen itsemääräämisoikeuden» tunnuksella — palauttakaamme mieleen Amerikan ele Egyptissä Kelloggin sopimuksen yhteydessä — tai tunnuksella: ovet auki Kiinaan! Tällä on määrätty vaikutus siirtomaiden kansallis-reformistisen porvariston asennoitumiseen.

Kiinan asema

Taloudelliseen mahtiinsa nojaten USA pitää Kiinassa tavoitteena talouden avainasemien valtaamista, keskushallituksen alistamista finanssisuhteessa ja diplomaattisesti, toivoen saavansa siten korvatuksi sen, ettei sillä ole Kiinassa alueellisia vaikutuspiirejä, joita Englannilla ja Japanilla on, ja voidakseen tarpeellisella hetkellä ottaa käytäntöön väkivaltamenetelmät. Osa Kiinan porvaristosta levittää harhaluuloa, että sen onnistuu eri imperialististen valtojen kilpailua hyväkseen käyttäen ja ennen kaikkea Yhdysvaltojen tukemana saavuttaa huomattavaa

menestystä Kiinan itsenäisessä kehityksessä. Todellisuudessa Kiinan porvaristo ei voi saavuttaa mitään muuta kuin sellaisia »oikeuksia», jotka kunakin kyseisenä ajankohtana vastaavat jonkin suurvallan imperialistisen politiikan päämääriä. Mitä esimerkiksi merkitsee Kiinan muodollinen tulliautonomia? Muistattehan, miten trotskilaiset liioittelivat tuon kysymyksen merkitystä ja pitivät sitä milteipä ratkaisevana Kiinan vallankumouksen ongelmana. Nyt Nankingin hallitus on saanut hankituksi tulliautonomian, mutta voimassaoleva tullitariffi on pelkästään finanssitariffi, joka jossain määrin auttaa lisäämään hallituksen tuloja, mutta ei lainkaan vastaa maan tuotantovoimien kehityksen etuja. Tietenkin eräänlainen, joskin toistaiseksi sangen vaikeasti tapahtuva kansallisen kapitalismin kehitys Kiinassa lähiaikoina on mahdollista ja luultavaa. Siihen liittyvä sisäinen pyrkimys tuotantovoimien kehittämiseen itsenäisellä kansallisella pohjalla tulee kuitenkin aina törmäämään maailman imperialismiin siirtomaorjuutuspyrkimykseen. On varmaa, että näissä yhteentörmäyksissä tulee Kiinan kansallinen porvaristo joka kerta kavaltamaan kansallisen itsenäisyyden edut. Tuo Kiinan porvariston antautumispolitiikka johtuu yhtäältä siitä, että sen välittömät edut ovat kasvaneet yhteen eri imperialististen ryhmien pääoman kanssa, ja toisaalta siitä valtavasta luokkavastakohtien kärjistymisestä, mikä tapahtui työläisten ja talonpoikien liikkeen viime nousun kaudella vuoden 1927 vallankumoustapahtumien aikana ja minkä seurauksena Kiinan porvaristo siirtyi lopullisesti vastavallankumouksen leiriin.

Aivan samoin eri militarististen klikkien viimeaikaiset sisäiset yhteentörmäykset ja ne juonet, joita eri imperialistiset hallitukset punovat näiden klikkien selän takana, osoittavat havainnollisesti, ettei Kuomintangin hallitus pysty aikaansaamaan todellista valtiollista yhtenäisyyttä Kiinassa. Kiinan porvarillis-demokraattisen vallankumouksen perustehtävät liittyvät mitä kiinteimmin *agraarivallankumouksen* ja feodalismin jäänteiden hävittämisen ongelmaan. Mutta porvaristo ei voi ratkaista tätä Kiinan suurinta ongelmaa. Pelkistä lehdistön pintapuolisista tiedonannoista saa käsityksen siitä, että Kiinan maaseutu on kuin valtameri, joka kerran liikkeeseen jouduttuaan ei enää tyynny. Miltei taukoamatta leimahtelee milloin siellä, milloin täällä sissisodan palo. Uuden työläisten ja talonpoikien vallanku-

mouksellisen nousun edellytysten kypsyminen Kiinassa tapahtuu agraarikriisin kärjistyksen pohjalla. Kaikki puheet Kiinan kehityksen »rauhallisista», »kemalistisista» näköaloista ovat pelkkää lorua. Ei olemassaolevien perusristiriitöiden voittaminen, vaan niiden kärjistyminen on meneillään Kiinassa, mikä ehdottomasti johtaa uuteen, luonteeltaan vielä laajempaan ja syvempään yleiseen vallankumoukselliseen kriisiin kuin vuosina 1926—1927.

III SISÄISTEN LUOKKARISTIRIITÖJEN KÄRJISTYMINEN KAPITALISTISISSA MAISSA

Porvariston luokkaherruuden fasisoiminen

Porvariston luokkapolitiikan strategian päämääränä on tietenkin aina ollut porvariston vallan taloudellinen ja poliittinen vakaannuttaminen ja lujittaminen. Mutta uutta on nykyaikana se, että kapitalistisen järjestelmän ulkoisen ja sisäisen aseman horjumisen seurauksena entiset vakaannuttamismenetelmät käyvät yhä kelpaamattommiksi ja ne pitää vaihtaa uusiin menetelmiin. Siinä mielessä porvariston sisäpolitiikan suuntana on nykyään ensiksikin hyökkäyksen voimistaminen proletariaatin elintason alentamiseksi ja toiseksi porvariston luokkaherruuden voimistuva fasisoiminen. Selostukseni alkuosassa puhuin jo siitä, että työväenluokkaa painostetaan yhä kovemmin sen taloudellisen aseman huonontamisen tarkoituksessa; tähän kuuluvat paitsi työn voimaperäistäminen ja palkan alentaminen myös osittain työajan pidentäminen, yhteiskunnallisen lainsäädännön huonontaminen, verotuksen lisääntyminen, elintarvikkeiden, vaatteiden, asuntojen jne. jatkuva kallistuminen.

Oikeistolaiset kiistävät porvariston luokkaherruuden yleisen fasisoimisen. He opettavat meille, että porvarillinen demokratia on itse asiassa samalla myös kapitalistiluokan diktatuuria. Tiedämme ilman heitäkin mainiosti, että porvarillinen demokratia on luokkaherruutta. Mutta kokemus on osoittanut, että porvarillisen demokratian vanhat muodot voivat nykykaudella tyydyttää yhä vähemmän hallitseevaa porvaristoa. Porvariston luokkaherruuden sisällä on

tapahtumassa siirtyminen parlamentaarista menetelmistä avoimen terrorin ja väkivaltakomennon menetelmiin, kansalaissodan menetelmiin. Nämä menetelmät, joita tosin on käytetty usein aikaisemminkin porvarillisen demokratian puitteissa, alkavat nykyään muuttua kapitalistimaiden valtiollaan ja yleensä porvariston luokkaherruuden vallitseviksi menetelmiksi.

Tuota suuntausta porvaristo ei ole toteuttanut läheskään kaikkialla täydellisesti; muutamissa maissa se on pitkäaikainen prosessi. Mutta tuo prosessi on käynnissä paitsi Italiassa, Puolassa, Suomessa ja Balkanin ym. maissa myös kaikkialla kapitalistisessa maailmassa. Tietenkin Italian fasismissa on luonteenomaisia kansallisia erikoispiirteitä. Mutta muutkin kapitalistiset maat omaksuvat yhä enemmän monia Italian fasismin oleellisia piirteitä. Olisi tietysti väärin väittää, että fasismi vallitsee jo kaikkialla, että MacDonaldin valtakomento on Englannin fasismia yms. Ei, se mikä Italiassa suoritettiin yhdellä iskulla, vaatii eräissä muissa maissa lyhyemmän tai pitemmän ajan. Ehkä tuo prosessi ei monissa maissa pääty koskaan, sillä sen katkaisee proletaarinen vallankumous. Ei edes Saksassa ole vielä täysin kehkeytynyttä ja yhtenäistä fasismia, vielä vähemmän sitä voidaan sanoa Isosta-Britanniasta. Britannian fasismi ilmenee nykyään osaksi Britannian siirtomaa-järjestelmässä, osaksi fasistijärjestöissä itse Englannissa. Nykyään fasisoiminen kehittyy nopeimmin Saksassa. Mitä se merkitsee, siitä on esimerkkinä Zörgiebelien ja Severingien pyövelinteot. Rinnastakaa nyt tähän todellisuuteen Kautskyn kirjoitusta »nykyaikaisesta demokraattisesta valtiosta», missä vallitsee »tasa-arvoisuus aseistautumisessa» (eli, kuten Kautsky lisää, »tasa-arvoisuus aseistamattomuudessa», koska on liiankin ilmeistä, että porvaristo, jonka hallussa on tankit, panssariautot jne., käyttää kaikki keinot proletariaatin aseistariisumiseen); Kautskyn sanojen mukaan tuo valtio tekee »funktionaalisen muutoksen». Tuota muutosta hän vertaa »toukka-asteelta» »perhosasteelle» siirtymiseksi, jolloin tulee aika »nauttia lemмен leikeistä» ja »riemuisasta liitelystä kukasta kukkaan». Voidaanko kuvitella inhottavampaa valhetta kuin on tuo Kautskyn kuvaama porvarillisen valtion siirtyminen »sosialismiin». Itse asiassa se ei ole muuta kuin siirtymistä fasismiin.

Toinen kysymys. Olisiko fasisoimista pidettävä porva-

riston luokkaherruuden voimana vai heikkoutena? Ewert ja muut ehkä kuvittelevat kapinoivansa pessimistisiä näköaloja vastaan, kun kiistävät sen, että porvarillinen demokratia muuttuu fasismiksi. Todellisuudessa ei valtiokomennon fasisoiminen lainkaan osoita porvariston aseman lujittumista. Porvariston luokkaherruuden fasisoiminen asettaa epäilemättä eteemme joukon uusia tehtäviä ja taktillisia pulmia; meidän täytyy pohtia niitä erittäin vakavasti voidaksemme kehittää tilannetta vastaavia vallankumouksellisia menettelytapoja; joka tapauksessa fasismi ei ole porvariston voimistumista.

On totta, että nykyaikainen sotatekniikka antaa porvariston käsiin voimakkaan taisteluaseen aseettomia kansanjoukkoja vastaan (raskas tykistö, lentokoneet, kemialliset taisteluvälineet jne.). Samalla kasvaa sitäkin enemmän nykyaikaisen sodankäynnin riippuvuus teollisuudesta ja siis myös teollisuusproletariaatista. Kaikissa maissa käydään taistelua niin sanotusta »luotettavasta armeijasta», mutta siitä ongelmasta on tullut samanlainen kuin »luotettavan proletariaatin» ongelmastakin, jota porvariston on mahdoton ratkaista. Jotkut imperialistisen koulukunnan sotilas-especialisteista, Fuller ja hänen kaltaisensa, suosittelevat miljoona-armeijain tilalle muodostettavaksi pieniä hyvän ammattikoulutuksen saaneita palkka-armeijoita, joiden vahvistuksena käytettäisiin vain fasisistisia reservejä. Se on kuitenkin pelkkää imperialistista utopiaa, epätoivoista ulospääsyn etsintää siitä umpikujasta, mihin militarismin kehitys on joutunut. Imperialistista sotaa on mahdoton käydä aseistamatta suuria kansanjoukkoja, mobilisoimatta koko väestöä ja ilman kaikkien tärkeimpien teollisuusalojen aktiivista myötävaikutusta, niin ennen sotaa kuin sodan aikanakin. Siinä juuri perussyy siihen, että nykykaudella luokkataistelu keskittyy erikoisesti tuotantolaitoksiin. Porvariston ja kommunistisen puolueen välillä käydään alituista taistelua »luotettavista tuotantolaitoksista». Juuri tuotantolaitokset ratkaisevat tulevan sodan ja tulevan kansalaissodan lopputuloksen.

Työväenluokan vasemmistolaistuminen

Mitä tuo vasemmistolaistuminen merkitsee? Se merkitsee laajojen proletaarijoukkojen yhä voimistuvaa siirtymistä reformistisesta oppositiosta vallankumoukselliseen

joukkotaisteluun. Se on sitä suurta liikettä työväenluokan sisällä, mikä on luonteenomaista nykykaudelle.

Miten tuo vasemmistolaistuminen tapahtuu? Mistä sen kulku ja vauhti riippuu? Se on meidän käytännönpolitiikkamme kannalta erittäin tärkeä kysymys. Siihen vastatesani tahtoisin ennen kaikkea mainita, että proletaarijoukkojen vasemmistolaistuminen riippuu näiden joukkojen nykyisenä aikana hankkimasta uudesta, kumouksellistavasta *kokemuksesta*. Ennen kaikkea tähän kuuluvat: 1) sen muutoksen tajuaminen, mikä tapahtuu niin itse näiden joukkojen kuin porvaristonkin objektiivisessa asemassa; 2) sosialidemokratian sosialifasistisen politiikan antamat opetukset; 3) kommunistisen puolueen taisteluun ja työhön liittyvä työläisjoukkojen kokemus.

Eri muodoissa tapahtuva työväenluokan taloudellisen aseman absoluuttinen huononeminen antaa proletaarijoukoille uutta arvokasta kokemusta, joka lujittaa proletariaatin luokkatietoisuutta ja hävittää reformistisia harhaluuloja. Joukkotyöttömyys ja proletariaatin toimeentulon epävarmuus (jopa Yhdysvalloissakin, missä työväenluokan aineellista asemaa on pidetty kaikkein vankimpana) ovat työväenluokan aseman huonontumisen tärkeimmät tekijät. Vieläpä suuri osa ammattitaitoisistakin työläisistä menettää yhä enemmän etuoikeutetun asemansa. Muistanette, että eräät kommunistitkin kirjoittivat tavattoman laajasta työläisaristokratiakerroksesta. Se puhe ei ennenkään vastannut todellisuutta, vielä vähemmän siinä on perää nykyisenä kautena. Ne mahdollisuudet, mitä imperialismilla on eräiden työläiskerrostien lahjomiseen, pienenevät pienenemistään, köyhyys ja sen mukana suuttumus, kuten Marx sanoi, kasvavat erityisellä voimalla.

Mielestäni meidän on kiinnitettävä paljon enemmän kuin ennen huomomme palkkataisteluihin ja työaikakysymykseen. Meidän on asetettava etualalle kysymys 7-tuntisesta työpäivästä. Reformistien jatkuvan antautumisstrategian vuoksi kysymys »taistellako vai eikö taistella» merkitsee työläiselle samaa kuin »ollako vai eikö olla». Mikäli joukoissa vielä ilmeneekin horjuntaa tässä kysymyksessä, kommunistien ei millään muotoa saa tehdä pienintäkään myönnytystä reformistien antautumispolitiikalle. Jokainen pieninkin myönnytys lamauttaisi joukkojen vasemmistolaistumista. Meidän on herätettävä joukot tekemään selvä ratkaisu. Ensin joukot pyrkivät itsenäisen ta-

loudellisen liikehtimisen tielle, ilman reformistisia johtajia ja osittain niitä vastaankin. Joukot tarvitsevat uusia johtajia, ne etsivät uusia johtajia järjestämään ja johtamaan taistelua. Jos kommunistit alkavat horjua silloin kun kysymys on taloudellisten joukkotaistelujen kehittamisestä tai jos he yrittävät korvata sellaisen taistelun vallankumouksellisen fraasin ja puolireformistisen käytännön politiikalla, niin he ovat menneittä miestä vallankumousliikkeessä ja suuntaavat vasemmistolaisistuvien joukkojen liikettä vallankumouksellistumisen uomasta reformismien uomaan.

Toinen taistelun vaihe (näitä vaiheita ei ole ehdottomasti käsitettävä niin, että ne aikajärjestyksessä seuraisivat toinen toistaan) syntyy sen yhteydessä, että valtiovalan alituinen esiintyminen liitossa työnantajajärjestöjen, trustien jne. kanssa antaa työläisten taloudelliselle taistelulle poliittisen sisällön. Valtiovallan ja koko porvariston luokkaherruuden fasisoiminen aina tuotantolaitoksista alkaen, avoin imperialistinen politiikka ja sotavalmistelut, kaikki ne antavat iskuja joukkojen pasifistisille harhakuvitelmille. Reformistien sosialifasistinen käytäntö antaa joukoille välttämätöntä havainto-opetusta. »Sosiaalisen rauhan» säilyttämisen vanha koneisto (sosiaalivakuutus ym.) käy yhä mitättömämmäksi. Aika ajoin tietysti yritetään vielä kokeilla eräitä uusia lahjomismenetelmiä. Niinpä Ranskassa eräs viisas porvari ehdotti, että tuotantolaitosten osakkeita jaettaisiin ammattiliittoihin — ei tietenkään unitaarisiiin, vaan reformistisiin ammattiliittoihin —, jotta nekin saataisiin kiinnostumaan voitosta. Se on todiste porvariston pyrkimyksestä etsiä uusia menetelmiä työväenluokan erään osan lahjomiseksi. Nykykauden erikoistunnusmerkki ei kuitenkaan ole siinä. Porvariston luokkaherruuden nykyisen suuntauksen tavoitteena on se, että »sosiaalisen rauhan» säilyttämisen vanhan koneiston tilalle otettaisiin fasistiterroren menettelytavat.

Terroristisen valtakomennon poliittinen vaikutus työväenluokkaan vaatii erikoista huomiota. Yleensä on välttämätöntä tutkia entistä perusteellisemmin fasistisen valtakomennon aikana suoritettavan joukkotyön ongelmaa, sillä meidän pitää oppia järjestämään joukkoliikettä niissä muodoissa, jotka parhaiten takaavat sen kehittymisen valkoisen terrorin oloissa. Meidän täytyy kaikin keinoin tehdä valitseevalle valtakomennolle mahdottomaksi joukkoliikkeen tukahduttaminen ja sen vallankumouksellisen johdon hä-

vittäminen. Toisaalta voi terrori hallitusjärjestelmänä synnyttää joukoissa tiettyä passiivisuutta. Vieläpä hyvätkin vallankumoukselliset työläiset voivat terrorikomennon vaikutuksesta jäädä joksikin aikaa passiivisiksi legaalisisissa järjestöissä; tilanteessa, mikä ei vielä ole kärkevän vallankumouksellista luonteeltaan, he eivät ole valmiit antamaan sellaisia uhreja, joita he todella antavat ratkaisevien taistelujen hetkellä. Toisaalta taas terrorikomento lietsoo joukoissa kasvavaa luokkavihaa. Tässä tulee kuitenkin esille uusi seikka. Kaikkinainen taantumus voi johtaa joukkojen reformististen harhakuvien särkymiseen ja voimistaa luokkavihaa. Ne ovat välttämättömiä aineksia proletariaatin vallankumouksellistumisessa. Mutta se ei selvitä meille kaikkea sitä uutta, mitä sisältyy nykyisten joukkotaistelujen luonteeseen. Terrorikomento voi juurruttaa tietoisuuteen käsityksen poliittisen taistelun välttämättömyydestä, mutta se ei vielä merkitse taistelun alkamista täydellä voimalla. Se ei vielä selitä sitä intomielistä pyrkimystä poliittisiin joukkotaisteluihin, jonka olemme saattaneet todeta useimmissa viime aikojen joukkoliikkeissä, sellaisissakin, jotka ovat olleet luonteeltaan taloudellisia. Tuo halu poliittiseen luokkataisteluun, tuo pyrkimys taistelun puitteiden myrskyisään laajentamiseen ja tuo proletariaatin joukkotaistelujen *hyökkäyshenki*, siinä on se tärkein uusi, mitä joukkotaistelujen luonteessa voidaan havaita. Se ei ole vielä ilmennyt kaikkialla kirikkaasti, mutta selvääkin selvemmin siitä signalisoivat Berliini, Ruhrin taistelut, Łódź, Bombay.

Suhteellisen tasapainon horjuminen

Mistä objektiivisista syistä johtuu tuo joukkotaistelujen uusi luonne? Tahtoisin esittää tässä vertauksen sotaajalta. Porvariston luokkaterrori oli tehokkainta sodan alussa, jolloin kaikkien imperialististen maiden rintamat olivat vielä lujia. Silloin sotajoukkojen vasemmistolaistuminen oli vaikeinta. Mutta heti kun vaikeudet rintamilla antoivat tietää itsestään, heti kun sotilaat tunsivat aseman järkähtävän, alkoi rintamalla ja selustassa syntyä toisenlainen mieliala. Siitä puhuvat Venäjän vallankumousten esimerkit vuosina 1905 ja 1917 ja Saksan vallankumoustahtumat vv. 1918—1919 sekä 1923. Englannin »tehtaanvanhinten»

puolireformistinen, puolivallankumouksellinen joukkoliike vv. 1919—1920 oli samoin ilmeisesti yhteydessä Englannin imperialistisen järjestelmän silloiseen kriisiin. Jos tilanne nyt olisi tosiaan sellainen kuin miksi sovittelijat sen arvioivat, jos olisi kysymys kapitalismin vakautumisen varmentumisesta, niin silloin nykyisen joukkoliikkeen puolivallankumouksellinen taisteluhenkinen luonne olisi suuri arvoitus.

Saksalaisten sovittelijain teesi julisti, että »suhteellisen vakautumisen nykyinen taloudellinen perusta ja siis myös porvariston poliittisen vallan perusta voimistuu» (Ewertin ym. joulukuun memorandum). Joskin he samalla yleispiirtein »tunnustavatkin» kapitalismin ristiriitojen olemassaolon, niin ei sillä kuitenkaan ole poliittista merkitystä, koska he väittävät, että todellisuudessa tapahtuu porvariston poliittisen vallan perustan taloudellinen lujittuminen.

Tuo kanta on kuitenkin aivan virheellinen. Samoin se on mitä jyrkimmin ristiriidassa VI kongressin linjan kanssa. Me tiedämme, että nykykauden perusristiriitojen kärjistyksen seurauksena se suhteellinen tasapainotila, mihin kapitalistinen maailma pääsi toisella sodanjälkeisellä kaudella, jää yhä enemmän menneisyyteen. »Suhteellinen tasapaino» -käsite vastaa mielestäni paremmin asian ydintä kuin »vakautuminen». Toveri Lenin puhui III kongressissa vain suhteellisesta, epävakaaasta tasapainosta. »Vakautumisen» käsite tuli ensi kerran poliittiseen kielenkäyttöömme eri maiden valuutan vakautumisen yhteydessä. Tietysti sitäkin sanaa voidaan käyttää, mikäli sitä käytetään ja ymmärretään oikein. Mutta jos esimerkiksi puhutaan »vakautumisen ristiriidoista», niin se ei ole enää selvää, tai jos puhutaan, kuten saksalaiset sovittelijat »vakautumisen sisäisistä rakenteellisista muutoksista», niin se on jo jotain rikkiviisasta, enkä minä ota ymmärtääkseni tuota vakautumisen fetišismiä.

Humbertin-Drozin ja Ewertin näkemyksissä nykyajan objektiivinen luonne vaihdetaan eri maiden porvariston subjektiivisiin vakauttamispyrkimyksiin ja sosialidemokratian hurskaksiin toivomuksiin ja harhakuvitelmiin.

Porvaristo voi tietysti nykyäänkin vakauttamispolitiikallaan saavuttaa siellä täällä jotain osittaista menestystä. Mutta... juuri siihen sisältyykin nykykauden erikoisluonne, että nämäkin porvariston »voitot» objektiivisesti vain

kärjistävät kapitalistisen järjestelmän perusristiriitoja, saavat liikkeelle yhä suuremmat vastavoimat kansallisessa ja kansainvälisessä mitassa ja näin ollen jouduttavat väkivaltaista yhteentörmäystä. Kapitalistisen maailman suhteellinen, epävakaa tasapainotila ei tietenkään ole vielä päättynyt. Se tapahtuu vasta tätä nykyä käynnissä olevan prosessin lopussa. Mutta kehityksen dynamiikka *eroaa* nykyään *perinpohjin* toisen sodanjälkeisen kauden kehityssuunnasta.

Nykyisten joukkotaistelujen luonne

On varsin kuvaavaa, että nykyään tapahtuvan kapitalistisen maailman tasapainon horjumisen tajuavat laajat proletaarijoukot paljon selvemmin kuin eräät opportunistikommunistit (sovittelijain tapaiset). Joukot tuntevat vaistomaisesti, että nyt käy mahdolliseksi vallankumouksellinen taistelu. Se ei ole enää horjuntaa »taistellako vai eikö taistella» vaihtoehdon edessä, ei enää painostavaa tajuamista, että taistelu on objektiivisesti välttämätöntä, vaikkapa se olisi toivotontakin, vaan se on jo rohkeaa pyrkimystä taisteluun, nimenomaan poliittiseen taisteluun, poliittiseen joukkolakkoon.

Kapitalismin vakautumiskaudella joukkotaistelun päähuomio kohdistuu välittömiin osavaatimuksiin. Se on tärkeä erikoispiirre. Näiden osavaatimusten yhdistäminen vallankumousliikkeen strategiaan tehtäviin on sinä aikana suurille joukoille enemmän tai vähemmän yhdentekevä tai käsittämätön ongelma. Sinä aikana niiden yhdistämisellä lopullisiin vallankumouksellisiin päämääriin on etupäässä propagandistinen merkitys.

Nykyäänkin on joukkojen taistelun lähtökohtana niiden välittömät jokapäiväiset tarpeet. Se meidän on aina otettava huomioon taktiikassamme. Mutta taistelu ei nyt rajoitu näihin välittömiin osavaatimuksiin, vaan sillä on selvä, voimakas taipumus paisua ulos näistä puitteista. Nyt taistellaan sellaisissakin tapauksissa, jolloin tiedetään, ettei vaatimusten välitöntä täyttämistä voida saavuttaa. Taistellaan, ettei antauduttaisi luokkavoimana eikä tahdottomien orjain tavoin painettaisi päätä alas luokkaviihollisen edessä. Mahdolliset osittaiset tappiot eivät tänä aikana enää synnytä mielenmasennusta ja raskaatkin tappiot kestetään helpommin kuin mitä kestettäisiin taistelutta antautuminen.

(*Ääniä: »Oikein!»*) Joukot esittävät nyt enemmän tai vähemmän tietoisesti vaatimuksen *taisteluasemien lujittamisesta* uuteen voimienkoetukseen valmistautumiseksi taistelussa luokkavihollista vastaan.

Sellainen on nyt jo enemmän tai vähemmän selvästi eräissä joukkotaisteluissa ilmenevän *proletaarisen hyökkäyksen* luonne erotuksena liikkeen puolustusluonteesta toisella sodanjälkeisellä kaudella. Onko taistelun välittömänä lähtökohtana työpalkan kohottamistunnus vai työpalkan alentamisen vastustaminen, se ei määrää liikkeen perusluonnetta.

Tämä liikkeen taisteluhenkisen luonne johtuu siitä Neuvostoliiton kasvavasta vallankumouksellisesta vetovoimasta, jolla se vaikuttaa kapitalistimaiden proletariaatin laajoihin joukkoihin. Neuvostoliitto on elävä, suurenmoisen esimerkki siitä, että sosialistinen vallankumous ja proletariaatin diktatuuri ovat mahdollisia. Siitä johtuu tavaton mielenkiinto neuvostomaan proletariaatin sosialistiseen luomistyöhön. Joukkoliikkeen vallankumouksellistuminen on prosessi, joka on vasta alkanut tai päässyt vasta puolitiehen, mutta se tulee ehdottomasti kehittymään, ja mitä pitemmälle se kehittyy, sitä enemmän se edistää kommunististen puolueiden vaikutuksen kasvamista, jos vain kommunististen puolueiden taktiikka on oikea.

Oikeistolaisten ja sovittelijain antautumismielialoja ja perässälaahustamista vastaan

Oikeistolaiset kirkuvat, että Kommunistinen Internationaali ajaa lahkolaispolitiikkaa. Heillähän on näet aina ollut patenti »joukkojen valloittamiseen». Mutta itse ovat jääneet ilman joukkoja. Missä ovat Frossardin, Höglundin, Brandlerin ja muiden jos minkä nimisten luopurien joukot? Niin, me tiedämme, että vallankumouksellisen työväenliikkeen viholliset koettavat kaikin keinoin eristää meidät proletaarijoukoista, mm. erottamalla työläisiä työlaitoksista, erottamalla reformistisista ammattiliitoista, lakkauttamalla kommunistisia sanomalehtiä, hajottamalla järjestöjamme ja tunkemalla puolueitamme maan alle. Meidän ei saa alistua siihen ilman taistelua. Me tulemme mitä päättävimmin taistelemaan kommunistisen liikkeen ja vallankumouksellisten järjestöjen julkisina säilyttämisen puolesta. Me tie-

tenkin *valloitamme* joukot ammattiliittojen sisällä ja niiden ulkopuolella. Mutta miten? Oikeistolaistenko reseptin mukaan? Ei. Se ei johtaisi joukkojen valtaamiseen vallankumouksen puolelle, vaan ainoastaan vasemmistolaistumisprosessin suuntaamiseen reformismin uomaan.

Thalheimer ei pidä venäläisistä joukkojen valloittamisen menetelmistä. Hän veisaa jälleen vanhaa virttänsä »länsieurooppalaisista menetelmistä». Tuon menetelmän koko viisaus on siinä, että se johtaa käytännössä antautumiseen ammattiliittobyrokraattien edessä — ja tämä tapahtuu hetkellä, jolloin ammatillisesti järjestyneen työväestön laajat joukot jo valmistautuvat kapinaan reformistipampujen tappavaa ammattiliittolegalismia vastaan.

Brandlerilaisten tapaisten oikeisto-»kommunistien» objektiivinen osuus on nykyään identtinen sosialidemokratian vasemman siiven osuuden kanssa. Miksi sosialidemokratian vasemman siiven pitäisi olla olemassa vain sosialidemokraattisen puolueen sisällä? Se voi mainiosti olla sen ulkopuolellakin. Mitä kestävämmiksi Levi ja kumpp. osoittautuvat, sitä suuremmassa määrin heidän tilalleen tulevat Brandlerit ja Thalheimerit. Nykykauden luonne ilmenee myös siinä, että niin meidän puolellamme kuin reformistienkin puolella on kiteytymiskeskuksia, jotka suurten magneettien tavoin vetävät puoleensa sukulaisvirtauksia.

Vasemmistolaistuvat joukot pyrkivät kommunismiin, samanaikaisesti sosialidemokratia vetää liikkeestämme puolelleen kaikki ne, ketkä ovat taipuvaisia kulkemaan oikealle, ketkä kuuluvat porvaristoon. Sosialidemokratian paljastamiseen on nykykausi sinänsä edullinen, mutta oikeistolaisuopiot ja riveihimme jääneet opportunistit verhoavat sosialifasismia. Heidän menetelmänsä tarkoituksena on pidättää joukkojen huomio pikkuseikoissa, jotta voisivat hämätä suuret kommunismin ja reformismin väliset periaatteelliset eroavuudet.

Sovittelijat kirkuvat yhteisrintamataktiikan luulotellusta likvidoinnista ja »hyökkäysteorian» uudistamisesta. Se on järjettömyyttä. Vain yhteisrintamataktiikan opportunistisesta soveltamisesta on tehtävä loppu. Me torjumme päättävästi kaikkinaisen putschismin ja pidämme välttämättömänä kommunististen puolueiden vallankumouksellisen liikuntakyvyn voimistamista. Mutta reformismin edessä antautumista emme milloinkaan pidä sallittuna. Varsinkin

nykyaikana pidämme suurimpana vaarana kommunistien jälkeenjäämistä kasvavasta vallankumouksellisesta joukkoliikkeestä. Sovittelijat vetoavat Leniniin, joka III kongressissa 1921 puhui »hyökkäysteoriaa» vastaan. Mitä Lenin sanoi? Tahtoisin selvittää sitä tässä. Hän sanoi, että ei ollut oikein soveltaa hyökkäysteoriaa Saksassa maaliskuussa 1921, mutta hän lisäsi, että »yleensä vallankumouksellisen hyökkäyksen teoria ei suinkaan ole väärä». Niin sanoi Lenin. Sovittelijain ei onnistu tehdä Leninistä säyseää puolireformistia.

On aivan selvää, ettei kommunistinen puolue voi missään maassa johdattaa proletaarista vallankumousta voittoon valloittamatta puolelleen työväenluokan enemmistön myötätuntoa. Juuri sen vuoksi jokaisen kommunistisen puolueen onkin nimenomaan nykyisenä kasvavan vallankumouksellisen työväenliikkeen aikana osattava kulkea tuon liikkeen etunensä toteuttaen käytännössä puolueen johtotehtävää. Vain siten kommunistinen puolue voi kehittää ja jouduttaa työväenluokan vallankumouksellistumisprosessia.

Näinkään emme aina voi heti saavuttaa välitöntä menestystä. Esimerkkinä siitä ovat Englannin viime vaalit. Epäilemättä Englannin puolue teki tässä vaalikampailussa monta taktillista virhettä, mutta IX täysistunnon ja VI kongressin antama linja »luokka luokkaa vastaan» oli oikea linja. Tämä tunnus ei vielä voinut välittömästi aiheuttaa joukkojen virtaamista pois työväenpuolueesta. Mutta nyt se alkaa vaikuttaa dynamiitin tavoin työväenpuolueen ja ammattiliittojen riveissä. Kipinä on heitetty, ja ilman tuota kipinää ei liekki koskaan leimahtaisikaan.

Tätä historian dialektiikkaa eivät vakautumisesta jankuttavat opportunistikommunistit tietenkään voi käsittää. Heidän hännässälaahustamispolitiikkansa, heidän horjumisensa ja passiivisuutensa, ainainen sopivan hetken käsittämättäminen on tavattoman suuri vaara, sitä pitää välttää. Olkoot vetoamatta leninismiin ne, jotka kieltäytyvät kommunistipuolueen johtajaosasta tänä kautena; heillä ei ole mitään yhteistä leninismiin kanssa, he ovat nykyään liikkeessämme painolastina. Kun saksalaiset sovitteijat julistivat taistelun kahdella rintamalla, he paljastivat itsensä oikeistolaisiksi. Saksan Kommunistinen Puolue asetti heitä vastaan järkähtämättömän bolševistisen linjan ja bolševistisen puolueen rautaisen yhtenäisyyden.

Liikkeen johdossa vallankumouksellista nousua kohti

Proletariaatin vasemmistolaistuminen ei tapahdu kaikissa maissa yhtä nopeasti. On välttämättä eriteltävä kunkin maan konkreettiset olosuhteet. Nykykauden luonne muuttuu vääjäämättömästi — ja juuri siinä on asian ydin — uuden vallankumouksellisen nousun edelleen kehittymisen suuntaan.

Tämän yhteydessä korostan erikoisesti sitä, miten tärkeä merkitys on sodanvaaraa koskevan kysymyksen asettamisella oikein. Toisaalta on taisteltava kaikkinaista sodanvaaran väheksymistä vastaan, mikä on erikoisen vaarallinen virhe. Toisaalta olisi kuitenkin virhe istua toimettona ja odotella vallankumouksellisen tilanteen syntymistä ainoastaan sodan vaikutuksesta. Juuri käytännöllisen vallankumoustaistelun kannalta on ehdottoman välttämätöntä ottaa kussakin maassa huomioon proletarisen vallankumouksen objektiivisten (ja subjektiivisten) edellytysten kypsyminen konkreettisenä yleisenä *kompleksina*, kapitalismin kärjistyvien sisäisten ja ulkonaisten ristiriitojen synteisinä.

Nykyaikana ovat tilanteen äkkinäiset ja odottamattomat muutokset sängen mahdollisia. Kukaan ei tiedä, millä hetkellä sota voi syttyä. Sellaisessa tilanteessa, jolloin kymmenkunta jonkin Neuvostoliittoon rajoittuvan valtion hullua kenraalia saattavat yhtäkkiä aloittaa sodan luottaen siihen, että useat muut valtiot tukevat tällaista provokaatiota, — sellaisessa tilanteessa ei pidä ennustella kestävän vakautumisen perspektiiviä.

Taistelu sodanvaaraa vastaan, Neuvostoliiton tukemisen puolesta — siinä keskeisin kansainvälinen tehtävämme. Samoin kuin Kominternin TpK:n VIII täysistunnossa tekee mieleni nytkin korostaa sitä, että Neuvostoliiton parasta puolustamista on porvariston kukistaminen omassa maassa.

Nykyään meidän yleisenä strategianamme on se, että kommunistipuolue valloittaa johtavan osan nykykauden joukkotaistelussa ja kulkee järkähtämättömästi proletariaatin laajojen vallankumouksellistuvien joukkojen kärjessä.

Proletariaatin uudet kerrokset: puolueettomat ja järjestymättömät työläiset, työläisnuoriso, proletarinaiset ja maatyöläiset, jotka eivät aikaisemmin osallistuneet taisteluihin, pyrkivät nyt rintamalle. Maaseudulla tapahtuu talon-

poikaiston keskuudessa yhä enemmän eri luokiksi jakautumista, ja meidän pitää ottaa se huomioon kamppaillessamme liittolaisista. Yhtä tärkeää on siirtomaiden heräävien, orjuutettujen työläis- ja talonpoikaisjoukkojen saaminen mukaan taisteluun ja niiden tukeminen.

Luodessamme silmäyksen joukkotaisteluihin sinä lyhyenä aikana, joka erottaa meidät VI maailmankongressista, voimme sanoa: aktiivisten luokkataistelijain maailmanarmeija kasvaa nopeasti. Ruhrin ja Skotlannin kaivosmiehet, Puolan ja Ranskan tekstiilityöläiset, Berliinin barrikaditaistelijat, Bombayn lakkolaiset ja mielenosoittajat, Kolumbian plantaasien työläiset, Kongon kapinaan nousseet neekerit, Tšekkoslovakian ja Puolan lakkoilevat maatyöläiset, Kiinan vallankumoukselliset työläis- ja talonpoikaississit, taistelevat marokkolaiset ja sadat tuhannet muut — siinä jättimäinen toimiva armeija. Vallankumouksellinen liike maailmassa kasvaa. Kommunistisen Internationaalin on yhdistettävä yhä uusia miljoonia taistelijoita, yhä laajempia proletaarijoukkoja taisteluun kansainvälistä porvaristoa vastaan, proletaarisen maailmanvallankumouksen puolesta.

O. W. Kuusinen. Meždunarodnoje položenije i zadatši Kominterna. Gosizdat, 1929

Suomennettu tätä kokoelmaa varten